

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

İLKOKULLARDA YABANCI
UYRUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ
KARŞILAŞILAN SORUNLAR

HALİL İÇÖZ

EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

Antalya, 2019

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İLKOKULLARDA YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ
KARŞILAŞILAN SORUNLAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HALİL İÇÖZ

Antalya, 2019

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İLKOKULLARDA YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ
KARŞILAŞILAN SORUNLAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HALİL İÇÖZ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi TÜRKAN AKSU

Bu Tez Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi (BAP) tarafından desteklenmiştir.

Antalya, 2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

20 / 06 / 2019
Halil İÇÖZ

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Halil İÇÖZ'ün bu çalışması 20/06/2019 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir

İMZA

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ŞAHİN
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Eğitim Bilimleri Bölümü

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ramazan GÖK
Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Üye (Danışman) : Dr. Öğr. Üyesi Türkan AKSU
Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI:

İLKOKULLARDA YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun 20/06/2019 tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimine başladığım ilk günden beri tecrübesi ile bana yol gösteren ve cesaretlendiren değerli hocam tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Türkan AKSU' ya sonsuz teşekkür ederim. Yine yüksek lisans eğitimim boyunca bilgilerinden, tecrübelerinden yararlandığım beni her konuda cesaretlendiren ve yetişmemde büyük emekleri olan Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı hocalarıma ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Antalya'nın Konyaaltı ilçesinde görev yapmakta olan ve bu tezin hazırlanmasında görüşlerini, bilgisini, güler yüzünü hiç eksik etmeyen okul yöneticilerine ve öğretmen arkadaşlarıma da çok teşekkür ederim.

Bu süreçte her zaman yanımda olan, beni destekleyen, çalışmalarım boyunca benim için her türlü fedakârlığı yapan eşim Emine İÇÖZ 'e ve daha çok küçük olmalarına rağmen ihmal ettiğimi düşündüğüm çocuklarım Erva Gül İÇÖZ ve Mehmet Emir İÇÖZ 'e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak hayatım boyunca maddi manevi desteklerini esirgemeyen bugünlere gelmemde en büyük emeği olan canım ANNEM 'e ve BABAM 'a sonsuz teşekkür ederim.

Halil İÇÖZ
Antalya, Haziran 2019

ÖZET

İLKOKULLARDA YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR

İçöz, Halil

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü

Tez Yöneticisi: Dr. Öğr. Üyesi TÜRKAN AKSU

Haziran 2019, 60 sayfa

Bu araştırmanın amacı, Antalya ili Konyaaltı ilçesi ilkokullarında öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunları ve sorunlara yönelik çözüm önerilerini öğretmen ve yönetici görüşleri doğrultusunda ortaya koymaktır. Nitel bir araştırma olan çalışmadaki veriler, Antalya ili Konyaaltı ilçesi merkezinde bulunan beş ilkokulda toplam yirmi dört sınıf öğretmeni ve yedi yönetici ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırma verileri, içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili Öğretmen ve yöneticilerin karşılaştıkları sorunlar; dil sorunu, kültür sorunu, İlgil sorunu, davranış sorunları ve denklik sorunu olarak beş alt tema altında toplanmıştır. Araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin ders işleme sürecine etkileri ise; dikkat dağınıklığı ,vakit kaybı ve iletişim problemleri olarak üç alt tema altında toplanmıştır. Araştırmada karşılaşılan sorunlara yönelik yapılanlar başlığı altında ise; veli işbirliği, sosyal aktiviteler ve dil kursları olarak üç alt tema altında aktarılmıştır. Diğer temalarda da öğretmen ve yöneticilerin yukarıda belirtilen sorunlara yönelik buldukları çözümler ve sorunlara yönelik çözüm önerileri tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim, Dil, Yabancı, Eğitim Sorunları, Yabancı Uyruklu Öğrenci*

ABSTRACT

PROBLEMS REGARDING FOREIGN STUDENTS IN PRIMARY SCHOOLS

İçöz , Halil

Master Thesis , Department of Education Management and Supervision

Supervisor: Asst . Prof. Dr. TÜRKAN AKSU

June 2019,60 pages

The aim of this study is to present the problems and solutions to the problems of foreign students attending in Konyaalti primary schools in the direction of the opinions of the teachers and administrators. The data in this study, which is a qualitative research, was obtained from semi-structured interviews with twenty-four classroom teachers and seven administrators in five primary schools in Konyaalti district of Antalya province. The data of the research were analyzed using content analysis technique.

As a result of the analysis of the data obtained in the study, the problems faced by teachers and administrators related to foreign students were grouped under five sub-themes as language problem, cultural problem, interest problem, behavior problems and equivalence problem. In the study, the effects of foreign students on the process of the course were grouped under three sub-themes as distraction, loss of time and communication problems. Under the heading of the solutions of the faced problems related to the research, parents cooperation, social activities and language courses are presented under three sub-themes. In other themes, the solutions that teachers and administrators have found for the problems mentioned above and the proposed solutions for the problems are discussed.

Key Words: *Education, Language, Foreign, Education Problems, Foreign Student*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Alt Problemleri.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5.Araştırmanın Varsayımları	5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.7. Tanımlar	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim ve Öğrenme	7
2.1.1. Yabancı Uyruklu Öğrenci Kavramı.....	8
2.1.2.Yabancı Uyruklu Öğrenciler ve Sınıf Yönetimi.....	8
2.1.3. Yabancı Uyruklu Öğrenciler ve Okul Kültürü.....	9
2.2. Okul-Aile İşbirliği	10
2.3.Ana Dil Kavramı	10
2.4. Türkiye ve Göç.....	12
2.5. Çok Dillilik.....	14
2.6. Yabancı Dil Öğrenme İhtiyacı	14
2.7. Yabancı Dil Öğrenme Teknikleri	15
2.8. Erken Yaş Dil Eğitimi	17
2.9. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar	19

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Veri Toplama Aracı.....	22
3.3. Verilerin Toplanması.....	24
3.4. Çalışma Grubu.....	25
3.5. Verilerin Analizi ve Süreci.....	28
3.6. Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları	28

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Bulgular ve Yorumlar	30
4.1.1. Yabancı Uyruklu Öğrencilerle İlgili Karşılaşılan Sorunlar.....	30
4.1.2. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Ders İşleme Sürecine Etkileri.....	34
4.1.3. Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Yapılanlar.....	36
4.1.4. Katılımcıların Sorunların Çözümüne Yönelik Beklenti ve Önerileri.....	39

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma	44
5.2. Öneriler.....	46
KAYNAKÇA.....	47
EKLER.....	53
EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Araştırma İzin Onay Yazısı	54
EK-2 Yönetici ve Öğretmen Görüşme Formu	56
BİLDİRİM	57
ÖZGEÇMİŞ	58
ORJİNALLİK RAPORU	59

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
1	2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılında MEB'e Bağlı Okullarda Öğrenim Gören Uyruklarına Göre En Fazla Öğrenci Sayıları	2
2	Katılımcıların Özellikleri (Ö:Öğretmen-Y:Yönetici)	30
3	Sınıf öğretmeni olarak yabancı öğrencilerle ilgili karşılaştığınız sorunlar	33
4	Okul yönetiminin yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaştığı sorunlar	33
5	Sınıf ortamında yabancı uyruklu öğrencilerin ders işleme sürecine etkileri	38
6	Okul ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaşılan sorunların eğitim sürecine etkileri	38
7	Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlara yönelik yapılanlar	39
8	Bürokratik işlemlerin yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlarda rolü	39
9	Okul yönetimlerinden yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik beklentiler	42
10	Okul yönetimlerinin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerileri ve üst kurumlardan beklentileri	43

BÖLÜM I

GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Bu çalışmada Türk okullarındaki eğitim öğretim faaliyetlerinden sorumlu olan öğretmen ve yöneticilerin göçle gelen veya kısa süreli gelip daha sonra yerleşen yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaştıkları sorunları, sorunlara buldukları çözümleri ve sorunlara yönelik çözüm önerilerinin neler olduğu araştırılmıştır.

Okullarda asıl yapılması gereken; sorunların kaynağını bularak, aynı sorunların yaşanmasının önüne geçebilmektir. Bunun için de; okullardaki paydaşların sorunların çözümünde ortak hareket edebilmesi çok önemli görünmektedir (Yapıcı ve Yapıcı, 2003).

Küresel gelişmelerle birlikte eğitim alanında görülen en önemli hareketlilik, savaş ve geçim sıkıntısı nedeniyle yabancı ülkelere giden öğrenci sayılarındaki artıştır. Türkiye de son yıllarda yabancı öğrenci hareketliliği yaşayan ülkelerden biridir. Ülkemize ulaşan yabancı uyruklu öğrenci kesimi bize sınır olarak yakın olan ülkeler ve daha önce tarihimiz içerisinde bulunan yerlerden gelmektedir. 2016 yılı Çalışma Bakanlığı Türkiye Göç Raporuna göre ülkede eğitimimizi gören öğrenci sayısı 232.714'e ulaşmıştır. Diğer ülkelerden gelen öğrencilerin sorunlarına yönelik yapılan birçok araştırma, özellikle Türkçe'yi yeterli düzeyde öğrenememeleri nedeniyle sosyo-kültürel uyumlarında sorunlar yaşandığını göstermektedir. Bu sorunu ekonomik olanaklarının yeterli olmaması ve gerek sosyalizasyon sürecinde gerekse eğitim-öğretim sürecinde etkili bir destek alamamaları izlemektedir. Uluslararası öğrencilerle ilgili platformlarda, bu öğrencilerle ilgili konuların yönetilmesinde sıkıntılar yaşandığı ve farklı kurumlar arasında etkili bir koordinasyon kurulmasının gerekliliğine vurgu yapılmaktadır.

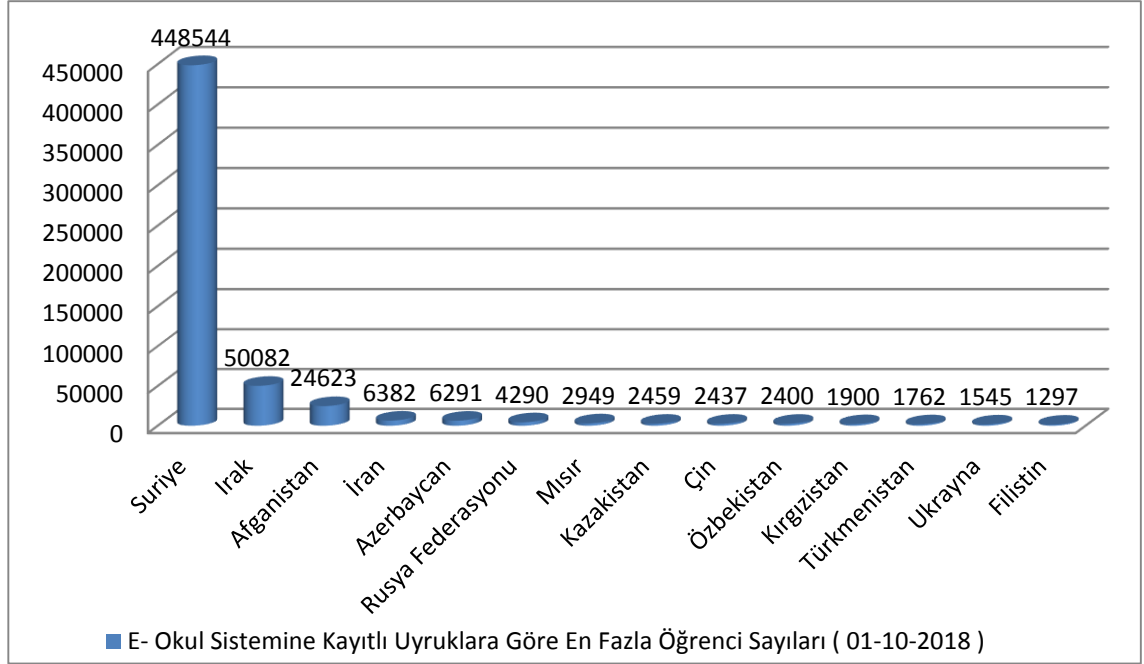
Göçe maruz kalan ailelerde uyum sorunları yaşanabilmektedir. Bu durum çocukların eğitimlerine de yansımaktadır ve bu çocuklar göç ettikleri yerlerdeki okullarda türlü sıkıntılar yaşamaktadırlar (Kaştan, 2015: 218).

Küresel sistemin içerisinde yer alan tüm insanlar kendilerine göre buldukları yerlerde kullanılan dili konuşmaktadır. Fakat gelişen teknoloji ile ülkeler arasında ki mesafelerin kalkması ile farklı dillerin bilinmesi gerekliliği artık zorunlu hale gelmiştir. İnsanlar ilgi duydukları veya başka ülkeye eğitim, iş ve evlilik için gitmek istiyorlarsa o ülkenin dilini veya o ülkede kullanılan ve ortak lisanı bilmek zorundadırlar. Bu nedenle de insanlar artık kendi dilleri dışında başka bir dil öğrenmeye kendilerini koşullayarak çalışmaktadır.

Zamanın getirdiği değişimler ve hareketlenmeler insanları sürekli olarak belirli bir değişime ve yenilenmeye zorunlu kılmaktadır. İnsanların teknoloji sayesinde mesafe fark etmeksizin birbiri ile iletişim olanağı sunması ile insanların farklı dili öğrenmesini de zorunlu hale getirmiştir. Karşı taraf ile iletişim kurmanın en kolay yolu ya o ülkenin dilini bilmek ya da ikisinin de ortak bildiği bir dili kullanmaktır. Özellikle eğitim ve ticaretin ülkeler arası boyut kazanması ile artık farklı bir dilin bilinmesi adeta zorunlu hale gelmiştir.

Eğitim sistemimizin ülkemizde eğitim gören yabancı öğrencilere yönelik bir eğitim politikası geliştirmede nitelik ve nicelik yönünden yetersiz olduğu, öğretmenler ve aileler tarafından dile getirilmektedir. Eğitimin, yalnızca toplumsallaşmayla ilgili değil, insanlaşmayla da ilgili olduğu göz önünde bulundurulduğunda; bu öğrencilerin beklentilerinin gerçekleşmesi ve yaşanan sorunların çözülebilmesi için öncelikle öğrencilerin yaşadıkları toplumun dili olan Türkçeyi iyi öğrenmeleri gerekmektedir (Parekh, 2002' den akt. Arı, 2010).

Tablo 1. 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılında MEB'e Bağlı Okullarda Öğrenim Gören Uyruklarına Göre En Fazla Öğrenci Sayıları

Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünün 2018 raporuna göre ülkemizde Milli Eğitime bağlı okullarda öğrenim gören Yabancı uyruklu öğrenci sayısı Tablo 1’de görülmektedir. Tablo 1’e göre Milli Eğitime bağlı okullarda kayıtlı 615.989 öğrenci öğrenim görmektedir. Bu yabancı uyruklu öğrencilerin 360.816’sını ilkokullarda bulunan yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin genelinde çoğunluğu Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

Problem durumundan hareketle, aşağıdaki alt problemler de araştırma konusu olarak ortaya konmuştur.

- 1.Sınıf öğretmenlerinin yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- 2.Sınıf ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ders işleme sürecini nasıl etkilemektedir?
- 3.Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlara yönelik sınıf öğretmenleri neler yapmaktadır?

- 4.Okul yönetimlerinden yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik sınıf öğretmenlerinin beklentileri nelerdir?
- 5.Okul yönetiminin yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaştığı sorunlar nelerdir?
6. Okul ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaşılan sorunlar eğitim sürecini nasıl etkilemektedir?
- 7.Bürokratik işlemlerin yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlarda rolü nedir?
8. Okul yönetimlerinin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerileri ve üst kurumlardan beklentileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırma içeriğinde verilen bilgiler çerçevesinde farklı ülkelerden gelen öğrencilerin, geldikleri ülkelerde eğitim ve öğretim açısından sorunlar yaşadığı görülmektedir. Bu nedenle de bu sorunların tespiti ile daha aktif bir öğrenim hayatının sürdürülmesi mümkün olacaktır.

Bu araştırma ile ortaya çıkartılmak istenilen amaç okullarda yaşanan yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlarının neler olduğunu, okul idaresinin ve öğretmenlerinin bu konuda sorunların çözümü için neler yaptığını ortaya koymak olacaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Yapılan bu araştırmada kısa ve uzun süreli ülkemizde bulunan yabancı uyruklu ailelerin çocuklarının okullarda etkilerini ve bu etkilerinin sonucunda neler yapıldığını ve neler yapılması gerektiğini yansıtmaya açısından önemlidir.

Ülkemizde ve Dünya’da eğitimin ve öğretimin sorun olmadan ve düzgün bir şekilde işlev görebilmesinde en temel görevi okul öğretmenleri ve yöneticileri sayesinde olabilmektedir. Bu nedenle de sorun olmadan işleyişin ilk şartı iyi bir öğretmenin ve yöneticinin varlığıdır.

Okula farklı özellikte öğrenci gelmektedir. Bu kişisel özelliklerinin farklılığından tutundan da ırk, din ve dil gibi birçok farklı şekilde öğrenci eğitim için okullara gelmektedir. Bu öğrencileri bir arada tutmak ve hepsine eşit davranarak en iyi

eğitimi vermek bazen çok zor olabilmektedir. Bu nedenle eğitimcilerin kalitesinin çok yüksek olması önemli bir konuma sahiptir.

Bu sistem işleyişi içerisinde farklı köken ve ülkelerden gelen öğrencilerin kendi kültür ve dilleri dışında ki yerlerde eğitim görmesinde de zaman zaman sorunların ortaya çıkması kaçınılmaz hale gelmektedir. Özellikle farklı ülkelerden gelen ve dili bilinmeyen ülkede eğitim öğrencilerin sorunu ise bu noktada çok fazladır.

Yine aynı Şekilde farklı kültürlerin olması da gelen öğrencilerin adapte sorunları yaşamasına zemin hazırlamaktadır. Kültür ve dil farklılığı aynı ortamda olmaya başladığı zaman öğrenciler arasında gruplaşmalar olmakta öğrencileri eğitim dışında başka Őeylerle meşgul olmasına itmektedir.

Sayılan bu sorunlar ve bu sorunlara ek birçok sorunun tespiti çok önemlidir. Bu sorunların tespiti ile çözüm arayışlarına başlanılması ve en iyi verimin nasıl ve ne Şekilde alınacağının ortaya konması son derece önemlidir.

Bu alışma okullarımızda yönetici ve öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yaşadıkları sorunların tespitinin yapılması ve onların, bu sorunlara yönelik ne tür zm getirdiklerini belirlenmesi bakımından önemlidir.

1.5.Araştırmanın Varsayımları

Yapılan bu çalışmada;

- Çalışma grubunun yöneltilen sorulara doğru cevapları taraf olmadan verecekleri varsayılmıştır.
- Bu çalışmada kullanılan kaynak tarama yöntemlerinin, verilerin, kişisel bilgilerin ve başvurulan kaynakların güvenilir olduğu varsayılmıştır.
- Kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun yönetici ve öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlar hakkındaki görüşlerini içtenlikle, samimi ve doğru olarak ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.
- Araştırma konusu ile ilgili olarak yapılan alanyazın taramasının, araştırmanın güvenirliği ve geçerliliği bakımından yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Antalya ili Konyaaltı İlçesindeki ilkokullardaki görevli 7 yönetici ve 24 sınıf öğretmeninin görüşleriyle sınırlıdır.
2. Araştırma, ilkokullardaki görevli yönetici ve sınıf öğretmenlerinin araştırma aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
3. Araştırmada elde edilen veriler araştırmada kullanılan veri toplama aracı ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Öğretmen: Resmi ilkokullardaki görevli ve branşı sınıf öğretmenliği olan öğretmenler olarak tanımlanmıştır.

Yabancı Uyruklu Öğrenci: Öğrenim görmek için bir başka ülkeye giden, mülteci, sığınmacı ve uluslararası koruma ihtiyacı olan bireyler girmektedir.

Yönetici: Resmi İlkokul kurumunun müdür, müdür başyardımcıları ve müdür yardımcılarıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi ve konu ile ilgili yapılmış araştırmalara yönelik bilgiler yer almaktadır.

2.1. Eğitim ve Öğrenme

Ülkelerden ülkeye değişen eğitim sistemleri mevcuttur. Her ülkenin kendine ait bir yapısı bulunmaktadır. Eğitim sistemleri, ülkede uygulanan eğitim için gerekli yapılanmayı ifade etmektedir. Konu eğitim olduğu için çok titiz bir çalışmanın yapılması gerekmektedir. Bu nedenle, eğitim sistemleri hazırlanırken, dikkatli ve özenli bir çalışma yapılmalıdır.

Eğitim, insanların belirli hedefe yönelik yetiştirilme sürecidir. Bu süreç sonunda, bireyin kişiliğinde farklılaşma meydana gelmektedir. Bu farklılaşmanın temelinde yatan etkenler ise eğitim süreci boyunca kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Eğitim bilinçli (formal) ya da bilinç dışı (informal) gerçekleşebilir. Formal eğitim, genelde bir eğitimci tarafından alınan bir eğitim süreci iken; informal eğitim ise bireyin toplum ve çevresi tarafından bilinç dışı görerek ve yaşayarak kişilik özellikleri, değerler ve becerilerinde meydana gelen değişikliktir. İnformal eğitime, bireyin toplum tarafından öğrendiği kültürel değerleri örnek olarak göstermek mümkündür (Fidan, 2012).

Öğrenmede esas olan şey, tekrar veya davranış yoluyla edinilen bir bilginin organizmada meydana getirdiği kalıcı değişikliktir. Bu bağlamda öğrenmeden söz edebilmek için öğrenilen bir şeyin devamlılığı ve tekrarı önemlidir. Bu konuda davranışçılık (behaviorism) felsefesine göre öğrenme, bir uyarıcıya karşı gösterilen tepkinin kalıcı olması olarak tanımlanır (Bacanlı, 2012).

Demircan (2013) ise öğrenmeyi 12 başlık altında toplar ve bu süreçlerden biri gerçekleşmediği takdirde öğrenmeden söz edilemeyeceğini vurgular. Bunlar: "Mantıksal İşlem", "Sınama-Yanımla", "Örnekseme", "Genelleme", "Tümevarım", "Tümdengelim", "Ruhbilimsel Yorumlar", "Çağrışımcılık", "Davranışçılık", "Gestaltçı", "Bilişsel", "Bulgulama"dır.

Ülkemizde eğitim kurumlarında verilen dil eğitimleri sürekli olarak tartışma konusu olmuştur. Bu nedenle de her dönemde illa ki bir nevi dil sorunumuz olmuştur (Oral, 2010, s. 62). Yabancı dilin eğitimi ülkemizin yürüttüğü politikalar ile eş bir biçimde değişkenlik göstermiştir. Bu nedenle de bazı dönemler de farklı dillerin tercih edilmesinin asıl sebebi budur. Bu sayede iş yapılan ülkenin dili ülke gençlerine de öğretilerek daha kolay iş birliğinin yapılması amaçlanmıştır (Güneş, 2009, s. 5).

2.1.1. Yabancı Uyruklu Öğrenci Kavramı

Yabancı Uyruklu Öğrenci tabiri içerisine öğrenim görmek için bir başka ülkeye giden, mülteci, sığınmacı ve uluslararası koruma ihtiyacı olan kişiler girmektedir (Çağlar, 1997). Ülkemizde yabancı uyruklu öğrenci denilince daha çok mülteci ve sığınmacı gibi ülkemize gelen kişiler gelmektedir. Sayıları yüzbinlerle ölçülen yabancı uyruklu öğrenciler, doğal olarak en fazla iletişim problemi yaşamaktadırlar. Bunun yanı sıra bu öğrencilerin eğitim dışında en çok kültürel ve ekonomik sorunları vardır. Ülkemize tatil amaçlı gelip daha sonra kalıcı olarak yerleşen ailelerde bulunmaktadır.

2.1.2. Yabancı Uyruklu Öğrenciler ve Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetimi; sınıf öğretmeni tarafından, sınıftaki öğrencilerin eğitim sürecine aktif katılmaları ve etkili bir öğrenme düzeyine ulaşabilmeleri için uygun öğrenme koşulları oluşturması ve bu koşulları koruyabilmesi sürecidir (Weber, 1986, s.272) Sınıf yönetimi, öğrenciyi pasif kılarak sadece dinleyen kişi rolüne geçiren ve disiplin altına alan bir yaklaşım değildir (Başar, 2006).

Sınıf yönetiminin amacına uygun olması için; öğretmen tarafından öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkate alınması ve her öğrencinin öğrenme alanına hitap edebilecek şekilde uygun öğrenme ortamının oluşturulması gerekir. Öğrencilerin birlikte etkinliklere katılmaları, öz denetim ve öz yönetimde bulunarak disiplin çerçevesinde hareket etmeleri, bilgi ve becerilerini paylaşmaları, sosyal kaynaşma ve uyumları bakımından sınıf öğretmenin gerekli gözlemleri yaparak rehberlikte bulunması gerekir. Bu şekilde hareket edildiğinde etkili bir sınıf yönetimi gerçekleşmiş olur.

Yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu sınıflarda sınıf yönetiminde çeşitli zorluklar bulunmaktadır. İletişim konusunda sorun yaşanan sınıflarda öğrencilerin birlikte etkinliklere katılmaları ve bilgilerini paylaşmaları oldukça zordur. Buda etkili bir sınıf yönetimini kısıtlamaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğretmen öncelikle her öğrencinin yer aldığı sosyal aktiviteler yaparak öğrencilerin kaynaşmasını sağlamalıdır.

Tüm bu tanımlardan yola çıkarak sınıf yönetiminin, öğrenci davranışlarında eğitimin hedefleri doğrultusunda ve istendik şekilde kasıtlı olarak olumlu yönde davranış değişikliği oluşturmak, onları merkeze alarak aktif bir şekilde kendi çabaları ve öğretmenin rehberliğiyle bir şeyler öğrenmelerini sağlamak için öğretmen tarafından yapılan düzenleme ve uygulamaların bütünü olduğu söylenebilir.

2.1.3. Yabancı Uyruklu Öğrenciler ve Okul Kültürü

Okul kültürü, en basit anlamıyla okul topluluğunu bir araya getiren idealler, değerler, varsayımlar, inanışlar ve tutumların birleşimidir (Arslan, Satıcı ve Kuru, 2007: 372)

Okul kültürü zor oluşan bir yapıdır. Özellikle farklı kültür, farklı dil ve farklı değerlere sahip yabancı uyruklu öğrenciler bulunduğu okullarda okul kültürünün gelişimine ve devamlılığına olumsuz etkileri olabilir. Olumsuz etkileri ortadan kaldırarak bu farklılıkları bir zenginliğe dönüştürmek yöneticilerin, öğretmenlerin ve ailelerin ortak sorumluluklarıdır.

Okul kültürünün güçlü olmasının pek çok faydasından söz edilebilir. Örneğin, örgüt üyelerine ortak kimlik ve aidiyet duygusunu kazandırır, kaynaşmayı ve bütünleşmeyi sağlar, örgüt misyonunun gerçekleştirilmesi kolaylaşır, örgüt sorunlarının çözümünü kolaylaştırır, verimliliği ve etkililiği sağlar, çalışma yaşamına anlam katar (Nas, 2003:2).

Eğitim örgütlerine kültürel yaklaşım bu örgütlerin etkililiği ve sistem olarak dengesinin açıklanmasına katkı sağlar. Okul kültürü içerisinde mutlak uzlaşma olmamasına karşın, okul kültürü; yönetici değişimleri, aile ve öğrenciler tarafından meydana getirilen değişiklikler karşısında okul çalışanlarına süreklilik sağlar (Terzi, 2007: 100).

2.2. Okul-Aile İşbirliği

Anne babaların bilgi ve becerilerini okula taşıma: Çocukları hangi sınıfta olursa olsun anne babaların çocukları hakkındaki bilgi ve becerilerinin okula kazınımı sağlanarak okul-aile iş birliğinin güçlenmesi sağlanmalıdır (Diken, 2008)

Okulda öğrencisi bulunan her veli okul aile birliğinin doğal üyesidir. Okulun yakın çevresini de bu veliler oluşturmaktadır. Bu üyelerin her birinin toplumun değişik kademelerinde ve değişik statülerde oldukları göz önünde bulundurulursa okul aile birliğinin okulun tüm çevresine hitap edebilecek bir yapıya sahip olabileceği öngörülebilir. Okul-aile iş birliği neticesinde, ailenin güçlü yönleri (çocuk hakkında en doğru bilgilere sahip olma ve aile olmanın getirdiği destekleyici ortam) ile okulun uzmanlığı (çocuğun gelişimi için zengin ve uyarıcı çevre/yaşantılar sunma) bir araya gelir (Diken, 2008).

Okul - aile iş birliğini geliştirmede çocukların yaş düzeylerine ve ailelerin gereksinimlerine göre çeşitli etkinliklere yer verilebilmektedir. Bu etkinlikler; ev ziyaretleri, aile katılımı, aile danışması, grup toplantıları, veli toplantıları, bilimsel toplantılar, bireysel toplantılar ya da görüşmeler, telefon görüşmeleri, yazışmalar, bülten/gazete gibi haberleşme araçlarının kullanımı vb. ve aile eğitimi çalışmaları şeklinde sıralanabilir (Dinç, 2008).

2.3. Ana Dil Kavramı

Her birey, doğumundan sonraki ilk birkaç yıl içerisinde çevresinden aldığı iletişimsel verileri zihninde işleyerek eylemsel ya da sözel hareket etmeyi öğrenmektedir. Bu edinim sürecine, ilk dil ya da anadil denmektedir (Demircan, 2013).

Anadil, bireyin iletişim kurmak için ve sonraki yıllarda bir başka dili veya dilleri öğrenmesi için önemli bir temeldir. Yeni doğan bir çocuk zihninde iletişim becerisi olarak dili 2-13 yaşları arasında tamamlamaktadır. Bu döneme kritik dönem denmektedir. Kritik dönem süreci sonunda iletişimsel beceri olarak zihinde yer alan dil becerisinin gelişimi tamamlanır. Bundan sonraki dönemlerde öğrenilecek bir başka dil veya iletişim türü, zihinde gelişen bu alan üzerinden devam etmektedir. Kritik dönemin en önemli özelliği ise bu dönem zarfında dil öğrenilmesi gerekmektedir.

Öğrenilmediği veya eksik öğrenildiği takdirde birey iletişim becerisinden yoksun kalmakta veya kendini yeterince ifade edememektedir (Demirezen, 2003).

Dil belirli kalıp ve kurallara uyum sağlayan, anlamı olan ve değişen sembollerden meydana gelen, insanların birbirleri ile iletişim sağlayabilecekleri bir araçtır. Aynı zamanda bu ses dizeleri bulunduğu topluma işlevsel bir özellik kazandırmaktadır (Demirel, 2012, s. 2).

Dil bütünsel bir ses kümesi olmasının yanında insanlar için aynı zamanda bir düşünce aracıdır. İnsanlar aklından geçenleri sözlere aktarmak için bir dile ihtiyaç duyarlar. İnsanların zihinlerinde oluşan farklı ses ve semboller farklı düşüncelere, bu düşüncelerin farklı biçimlerde aktarılması da diğer dillerin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Demirel, 2012, s. 2).

Her toplumun kendi aralarında iletişim kurmaları için gerekli olan dil kuralları vardır. Böylece topluluklar kendi oluşturmuş oldukları dilleri kendi toplumları için kullanırlar. Dil yeteneğini kazanmak ve bu yeteneği geliştirmek tamamen insan doğasına ait bir özelliktir (Demirel, 2012, s. 2).

Toplumlar da iletişim aracı olarak kullanılan diller o dilin yazılı ve sözlü şekli olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sözlü dil o dilin yazıyla ilişkili olmayan bölümlerinin sözlü bir şekilde aktarımı ve yazı kısmı ise bu sözlü konuşma dilinin yazıya dönüşümüdür (Aksan, 1977, s. 85'ten akt. Demirel, 2012, s. 3).

Dünya üzerinde konuşulan dilin sayısını bilmek mümkün değildir fakat belirli bir sayıya ulaşmak için farklı ülkelerden araştırmacılar bu konuda birçok çalışma yürütmüştür. Yapılan araştırmalar neticesinde 3000-5000 arası kullanılan bir dilin olduğu düşünülmektedir (Dilaçar, 1968, Hill, 1969; Özen, 1978'den akt. Demirel, 2012, s. 3).

Yeryüzünde olan kadar fazla dilin konuşulmasının yanında bir ulusun diğer uluslarla iletişim hâlinde kalabilmesi için var olan kendi dilleri yeterli olanakları sağlayamamaktadır. Bu iletişimi doğru bir şekilde gerçekleştirmek adına ülkelerin farklı ulusların dillerini öğrenme gereksinimini ortaya çıkarmaktadır. Fakat yabancı bir dili ikinci bir dil olarak öğrenmek oldukça zordur çünkü yabancı bir ulusa ait olan bir dili öğrenmek tamamen o ülkenin politik ve ekonomik güçleriyle ilgilidir. Bu sıralamayı ülkenin askerî sözleşmeleri, tarihsel ve kültürel gelişmeleri takip etmektedir. Yapılan

bu çalışmalar her iki toplumsal üyelerin birbirleri ile daha iyi anlaşmalarını sağlayarak etkin bir sunumun ortaya çıkmasını istemektedirler (Demirel, 2012, s. 3).

Gelişen küresel dünyada ülkeler kendi çıkarları dâhilinde bazı hedefler edinmişlerdir. Türkiye'nin de bu doğal süreç içerisinde siyasal, ekonomik, kültürel bazı hedefleri vardır. Siyasal hedef olarak sayılabilecek başlıca hedeflerimizden biri de Avrupa Birliğine tam üyelik sağlamaktır. Böyle bir koşulda ise dil öğreniminin öneminden bahsetmeden geçmek çok yanlış bir tutumdur. Küreselleşen dünyamızda en çok hedeflenen şeylerden biri bilgisayar kullanımı, diğeri de yabancı dil edinimidir (Güneyli & Demirel, 2009, s. 286).

Yabancı dil öğretimini savunan birçok bilim adamının yanında ana dil öğretiminin de devam etmesi gerektiğini savunan birçok bilim adamı vardır. Bu bilim adamları ise daha çok yabancı dille olan eğitimin zorluğunu vurgulayarak yabancı dile tam olarak sahip olamama ve düşünce aktarımındaki eksikliklerden dolayı ortaya çıkacak zorluklardan bahsetmektedirler (Çelebi, 2006, s. 296). Ana dile tam anlamıyla hâkim olamayan kimselerin yabancı bir dil öğrenme ve bunu günlük hayatta yaygın bir biçimde kullanma gibi bir şanslarının olmadığı aşikârdır (Çelebi, 2006, s. 297).

2.4. Türkiye ve Göç

Göç hareketi köyden, kentten, ülkelerden yapılan temel anlamı yer değiştirme hareketi olarak karşımıza çıkmaktadır. Göç alan veya veren köy, kent ya da ülkeler göç olgusunun olumlu ve olumsuz sonuçlarıyla mutlaka karşı karşıya gelmektedir. Göç eden bireylerin geldikleri ortama uyum sağlamaları konusunda problemler yaşanmaktadır (Yalçın, 2004).

Göç hareketleri ana başlıklar dışında farklı kavramlarla bir arada incelemek göç olgusunun sağlıklı kavranması için önemli bir husustur. Konu yabancı uyruklu öğrencileri içerdiği ve çoğunluğunu göç eden ailelerin çocukları oluşturduğu için göç eden kişilere farklı durumlardan ötürü verilen kavramlar ele alınmalıdır. Göç hareketini gerçekleştiren kişilere atfedilebilecek farklı kavramlar mevcuttur. Gelir seviyesini yükseltmek, hayatını daha iyi idame ettirebilmek için farklı bölgeye geçiş yapan kişiye göçmen denilmektedir (Taşkın, 2014).

Orta doğuda yaşanmakta olan çatışmalar, siyasi ve etnik savaşlar, ekonomik sorunlar ve küreselleşmenin getirdiği yaşam standartları eşitsizliği ile birlikte göç hareketliliği önem kazanmış; Türkiye de bu küresel olgudan payına düşeni almış ve ülkemize gelen insan sayısı oldukça fazla artmıştır (Danış, 2004).

Ortadoğu'da siyasi atmosferin giderek gerilmesiyle birlikte yerli halkın yaşam şartlarının olumsuz etkilenmesi, Türkiye'ye olan göç hareketlerinin artmasında önemli bir etken olmuştur. 2000'li yıllarda Afganistan ile başlayan göç hareketini savaş sonucu oluşan olumsuzluklarla birlikte Irak takip etmiş, sonraki yıllarda Ortadoğu'da yaşanan Arap Baharı istenilen etkiyi yaratamayınca Türkiye'ye yönelik yeni bir göç hareketi genişleyerek hızlanmaya başlamıştır. 2011 yılından itibaren Suriye'de yaşanan savaşın yarattığı istikrarsız ortamla birlikte Türkiye'ye yönelik göç olgusu içinden çıkılmaz bir hal almıştır. Bütün bu olumsuzlukların yanı sıra Avrupa ve Afrikalı göçmenlerin Avrupa ülkelerine geçmek için Türkiye'ye gelmeleriyle birlikte var olan göç hareketlerine, transit geçiş göçleri de eklenmiştir. Ayrıca, dünya genelinde mülteci kotalarının, mülteci akınlarını karşılayamaması “ Türkiye istasyonunda “ bekleyenlerin sayısını arttırmıştır (Topçuoğlu, 2012).

Göçle gelen yabancı uyruklu çocukların haklarını göz önünde bulundurmamak ve onların da temel haklardan yararlanmasını temin etmek gerekmektedir. Bu haklardan en önemlilerinden biri olan eğitim hakkı kapsamında yabancı uyruklu çocukların gerek çevresi gerekse de öğretmenleri ve akranları ile iletişim kurma zorunluluğu ile Türkçeyi öğrenme ihtiyacı doğmaktadır. Öğrenme ya da öğretme, iletişimden soyutlanamayan etkinliklerdir ve öğrencilerde öğrenmenin büyük ölçüde iletişim becerilerine dayandığı göz önünde bulundurulduğunda; iletişim becerileri olmayan, ifade edilenleri anlamayan ve kendisini ifade etmede zorlanan bir öğrencinin derslerde başarılı olması mümkün olmayacaktır (Tekin, 1980).

Mevcut yabancı uyruklu kişilerle birlikte yeni gelenlerin temel olarak ortaya çıkabileceği sorun yabancı uyrukluların ana dilleri dışında eğitimi için gerekli alt yapının bulunmamasıdır. Türkiye'nin dört bir yanına dağılan yabancı uyruklu kişiler göz önüne alındığında, öğrencilerin eğitiminde şu an uygulanan yöntemlerle sorun çıkabileceği düşünülmektedir. Herhangi bir ön eğitimden (dil kursu, anaokulu, vb.) geçirilmeden mevcut okullara öğrenci olarak yazılan yabancı uyruklu öğrenciler ve bu öğrencilerin eğitimi için hazır durumda (yabancı uyruklu öğrencinin dil, kültür, vb. bilgisi) olmayan öğretmen ve yöneticiler eğitim ve öğretimin sürekliliği açısından

olumsuz yönde etkilenmektedir. Bu durum yabancı uyruklu öğrencinin sosyal hayat-taki yerine de doğrudan etki etmektedir. Farklı bir ülkede eğitimine yeni başlayan bir öğrenci, bildiği çevre ilişkilerinden koptuğu için sosyal rollerini kaybetme riskiyle karşı karşıyadır. Kendilerini ait oldukları yerde hissedememe duygusu öğrenim ye-terliliklerinin de sorgulanmasına sebep olabilir (Ömerlioğlu ve Kandır, 2006).

2.5. Çok Dillilik

İki veya çok dillilik kavramı her ne kadar çok milletli ülkelerde yaygın olsa da, dünyanın globalleşmesi sonucu yabancı dile olan ihtiyaç ve bunun sonucunda git gide yaygınlaşan yabancı dil eğitimleri ile birlikte bu kavramlara yeni anlamlar yük-lenmiştir.

Kimi dilbilimci, iki veya çok dilliliği yalnızca çocuklukta kritik dönemde ka-zanılan bir olgu olarak görürken kimisi bu sürecin ileriki yaşlarda da mümkün oldu-ğunu savunmaktadır.

Bu konuyla ilgili Edwards, her insanın iki dilli olabileceğini savunmaktadır. Bir yabancı dilde en az bir veya iki kelimeye hâkim olsak bile bu bizim iki veya çok dilli olduğumuz anlamına geldiğini ifade eder. İki veya çok dillilikte önemli olan, bireyin bu dil veya dillere hangi dilsel düzeyde hâkim olduğudur (Edwards'dan akta-ran Gass&Selinker, 2008).

Demircan'a (2013) göre birey yaşamının herhangi bir evresinde bir nebze da-hi olsa bir başka dili kullanmaya başlıyorsa bu onun iki veya çok dilli döneme girmiş sayılacağı anlamına geldiğini ifade eder.

Edwards ve Demircan'ın bu konudaki araştırmalarına göre iki veya çok dillik her yaşta mümkündür.

2.6. Yabancı Dil Öğrenme İhtiyacı

Yabancı dil öğrenimine ilişkin birçok düşünür ve bilim adamı ortaya çeşitli kavramlar koymuşlardır. Dünyada ve Türkiye üzerinde yapılan birçok çalışmada diğer ülkelerle karşılıklı ilişkilerin yürütülmesine büyük önem verilmiştir.

Öncelikli olarak yabancı dil öğrenmede gerekçe sayılabilecek başlıklar şunlardır:

- Toplumsal, kültürel, sosyal gerçekler: Toplumlar arasında yabancı dil bilen ve bilmeyen bireyler büyük ayrılıklara sebep olmuştur. Yabancı dil bilmenin ayrıcalık kazandırması ilkesinden yola çıkarak meydana gelen sınıf ayrımı meselelerini engellemek adına, yabancı dil bilmenin önemi bir kez daha artmıştır.

- Fizyolojik, bilişsel ve bilimsel gerekçeler: Eğitim veren kurumlarda genellikle ana dilde yapılan eğitimler öğrencilerin birçoğunun yabancı dilde başarısız olması ile sonuçlanmaktadır. Böyle bir durumda ise yabancı dil öğrenecek olan bireyler için doğru yerde, doğru şekilde planlama ve doğru öğretim yöntemleri önemli bir hâl almaktadır.

- Ekonomik ve siyasal gerekçeler: Gelişen dünyamızda insanların ülke dışı meslek edinme ve ülke çıkarlarını gözeterek meslek edinme donanımına yaklaştığımızdan yabancı dil ediniminin siyasal ve ekonomik faydalar sağlamakta olduğu görülmüştür. Devletlerin dış politikalarını yönetebilme olgusu ışığında bireylerin ülkeler tarafından ortak kabul edilen ya da en çok tercih edilen dili bilmeleri adeta bir zorunluluk hâlini almıştır (Aslan, 2008, s. 3).

2.7. Yabancı Dil Öğrenme Teknikleri

İnsanlar farklı bir şey öğrenecekleri zaman onların yöntem ve teknikleri çok çeşitlidir. Her yeni yöntem bir diğer yöntemi geliştirmek ya da var olan eksiklikleri kapatmak amacıyla ortaya çıkmıştır. Günümüzde belirli standartları olan yapılar tarafından kabul edilen belli başlı stratejiler ise;

- Dil bilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation-Method): Bu yöntemde önemli olan telaffuz değil öğretilen metoda göre dil bilgisi ile birlikte doğrudan çeviri yaparak öğrenme yöntemidir. Bu sayede etkin bir şekilde dil konuşması yapılarak insanların birbirleri ile iletişimlerini çevirilere bağlayarak sorunsuz bir şekilde çözüm üretmeyi hedeflemektedir (Memiş ve Erdem, 2013, s. 300).

- Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method): Bu metot dil bilgisi çeviri yöntemine karşı olarak çıkmış yeni bir yabancı dil öğretme yöntemidir. Bu yöntem

hem öğrenciyi hem de öğretmeni esas alarak okuma-yazma-dinleme-konuşma becerilerinin hepsinin birlikte verilmesi sağlanır. Bu metotta yabancı dil öğretimi ile ilgili bazı durumlar kalıp şeklinde verildiğinden ve çoğunlukla okuma kitaplarına bağlı kalındığından yabancı dil öğrenme hedefi olan öğrencilerin tam anlamıyla dilin özelliklerini kavrayamamaları sebebiyle başarısızlıkların görülmesi mümkündür (Memiş ve Erdem, 2013, s. 302).

- Doğal Yöntem (Natural Method): Bu metot yabancı dilde ana dile yakın biçimde öğretim yapılmasını esas almaktadır. Bu yöntem de yine konuşmayı ve anlamayı vurgulamaktadır. Yabancı dilin dil bilgisi yapılarını direk vermeksizin anlaşılır cümleler içinde öğretilmesi hedeflenmektedir. Yapılan eğitim ile kişilerin çok akıcı bir şekilde konuşma yeteneği alması sağlanır. Fakat aynı şekilde yazma okuma yönü gelişmez. Her yaşta öğrenciye aynı yöntemin uygulandığı bu metot, yaş farklılıkları dikkate alındığında başarısızlıkla sonuçlanmaktadır (Memiş ve Erdem, 2013, s. 303).

- İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual-Method): Bu yönteme göre dil öğrenimi öncelikle dili dinleme sonrasında konuşma sonrasında okuma ve sonrasında da yazma becerisinin geliştirilmesidir. Bu yöntemde daha çok dinleme, anlama, konuşma becerilerine önem verilmektedir. Öğretilen yabancı dil toplumun dil kültürünü öğretmeye yönelik bir şekilde verilir. İşitsel ve dilsel yöntemle yabancı dil öğretilen bu yöntemde cümleler kalıplar şeklinde öğrenilmektedir (Memiş ve Erdem, 2013, s. 304).

- Bilişsel Yöntem (Cognitive- Code Method): Öğrenilecek olan yabancı dilin anlamlı öğreniminin yapıldığı, dört temel dil becerisinin de çalışmalara katkı sağladığı bir yöntemdir. Yabancı dil öğretiminde kullanılan bu yöntemde bol bol pratik yapılarak dilin etkin kullanılması sağlanır. Bu yöntemin kullanılmasında ezbercilikten uzak ve anlamaya dayalı bir öğretim şekli yürütülmektedir (Memiş ve Erdem, 2013, s. 305).

- İletişimsel Yöntem (Communicati veMethod): Bu yöntemde dil bir iletişim aracı olarak kabul edilir ve dili kullanmak açısından kişinin yetkin biri olunması beklenir. Bu yöntemde yabancı dil öğreticinin hem öğretilen yabancı dili hem de eğitim verilen dili çok iyi bilmesi beklenmektedir. Kullanılan materyallerden ve yapılan ders uygulamalarından ziyade diyalogların kullanılması bu yöntemi olumsuz şekilde etkilemektedir (Memiş ve Erdem, 2013, s. 307).

- Seçmeli Yöntem (Eclectic Method): Yabancı dil öğretiminde bir yöntemin uygulanmasından ziyade var olan yöntemlerin birlikte kullanılarak öğretime devam edilmesidir. Bu uygulama sayesinde temel dil becerileri olan okuma, yazma, anlama, konuşma etkinliklerinin hepsi bir arada verilir. Öğretim dili olarak hedeflenen yabancı dil kullanılır. Aynı zamanda ihtiyaç anında ana dil de kullanılmaktadır. Bu yöntemle birlikte yabancı dil öğrenmek isteyen öğrenci, farklı strateji ve yöntemler hakkında da geniş bilgi birikimine sahip olmaktadır (Memiş ve Erdem, 2013, s. 308).

Belirtilen ve açıklamaya çalıştığımız öğretim şekillerine ek başka yöntemlerin de olduğu bilinmektedir. Bunlar ise; (Memiş ve Erdem, 2013, s. 299):

- Telkin Yöntemi (Suggestopedia)
- Danışmalı (Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)
- Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)
- Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)
- İşitsel-Görsel Yöntem (Audiovisual Method)
- Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method)
- İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method).

Yabancı dil öğretiminde kullanılan metotların hepsi var olan dili en iyi biçimde öğretmeyi hedef almışlardır. Bu yöntemlerdeki önemli sorun ise geliştirilen tekniklerin her yaş grubunda ve öğrenilmek istenilen her dilde uygulanamamasıdır. (Memiş ve Erdem, 2013, s. 299):

2.8. Erken Yaş Dil Eğitimi

İnsanlar zaman içerisinde yaşanan değişimlere odaklı hale gelerek sistem içerisinde yeni diller öğrenme ihtiyacını yaşamaya başlamıştır. Tarihi olarak çok eski dönemlere kadar gidilmektedir. Bu nedenle de farklı dil öğrenimi tarihi bir süreçte de sahiptir. Zaman içerisinde farklı ülkelerde yaşayan insanlar için zorunluluk haline dönüşmeye başlamıştır. Bu da sistemin çok hızlı bir şekilde gelişmesine zemin hazırlamıştır. İnsanlar daha farklı dillere yönelerek kendi dillerinin dışında yeni diller öğrenme ihtiyacı duymaya başlamışlardır. Farklı kültür ve özellikleri olan ülkelerin dil

ihtiyaçları için ülkeler birbirleri ile rekabet haline girmiş ve birbirlerine ticari ve diplomasi alanlarında üstünlük kurmaya başlamışlardır. Tüm bunları hayata geçirmek için insanlar erken yaşlarında yeni bir dil veya diller öğrenmeye maruz bırakılmışlardır.

Erken yaşta yabancı bir dilin öğretilmesi daha farklı dönemler içerisinde de kullanılmaya başlanmıştır. Bu düşüncenin olması yönünde çalışmalar yapanlar olduğu gibi bu fikri eleştirip bunun doğru bir yöntem olmadığını belirten kişilerde olmuştur.

Erken yaşlarda farklı bir dilin öğretilmesi en büyük amaçtır. İnsanların bu düşüncelere karşı çıkmalarının da kendi çerçevesinde bir mantığı vardır. O zamanlarda uygulanan sistemler ile bu çalışmalar çoğunlukla başarısız olmuştur. Bu da bazı çevreler tarafından bu yöntemin bırakılması yönünde ağır baskı yapmalarına zemin hazırlamıştır. Kişilerde sistem içerisinde yaşanan bu başarısızlıkların etkisi ile dil öğreniminden soğuyarak kendilerine farklı çıkış yolları aramaya başlamıştır. Bunun zm içinde zaman içerisinde çalışmalar yapılmıştır. Bu sayede yeni teknikler ve yöntemler geliştirilerek en etkili dil öğreniminin sağlanması amaçlanmıştır. Bunu da aşmak için çok fazla çalışmaların olması amaçlanmıştır. Kısacası yapılan çalışmalar zaman içerisinde meyvesini göstermiştir. Kişilerin çok erken yaşta farklı dilleri öğrenmesi için yapılan çalışmalar sonuç vermiştir. Erken yaşta zihinlerin çok açık olması ve öğrenme ihtiyacı daha kolay dil öğreniminin olmasını sağlamıştır.

Yukarıda da belirtildiği gibi zaman içerisinde yaşanan öğrenme tekniklerinin gelişimi ile birlikte erken yaşlar dil öğrenimi açısından son derece önemli hale gelmiştir. Bunu da hayata geçirmek için bir çok farklı metot zaman içerisinde yer alarak sisteme girmiştir. İnsanlar açısından erken yaşlar her Şeyin öğrenilmesi açısından son derece önemli bir dönemin olduğu açık bir Şekilde ortaya konmuştur. Modern zamanlar açısından da bu durum oldukça önemli seviyeye gelmiştir.

Çağımızda yaşanan hızlı gelişmeler insanların dil ihtiyacının aşırı artması ile birlikte dil öğrenilecek dönemlerin de belirlenmesini gerekli hale getirmiştir. Kk yaşlarda öğrenmenin daha kolay olması sebebi ile bir çok model ile yeni dil öğrenimin yaygınlaşması amaçlanmaktadır. Her bölgede kk yaşlarda çocuklara farklı dillerin eğitimi verilmektedir. Bunda başarı çok yüksek olmasa da istenilen seviye de dönüşler alınmaktadır.

Zamanla gelişen çalışma stratejileri ile erken yaşın dilin veya farklı bir şeyin öğrenilmesi açısından son derece önemli bir dönem olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle de son yıllarda çocuklara yönelik dil çalışmaları yapılarak erken yaşlarda dil öğrenimlerini kazanmaları amaçlanmaktadır.

2.9. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların, bu sorunların kaynaklarının ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin yönetici ve öğretmen görüşleri doğrultusunda belirlenmesini ve sunulmasını amaçlayan bu çalışmayla ilgili yapılan araştırmalar aşağıda sunulmuştur.

Polat (2012), Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin okullarda yaşadıkları sorunları belirlemeyi amaçladığı olgubilim ile desenlediği çalışmasında sekiz sınıf, yedi branş öğretmeni, yirmi iki yabancı uyruklu öğrenci ve on bir veli ile görüşmüştür. Araştırmanın verileri üç yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Araştırma bulguları; öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaştıkları genel sorunlar, öğrenciler ve aileler ile ilgili karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri olarak sınıflandırılmıştır. Öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yaşadıkları genel sorunların; aile, eğitim sistemi farkı, yaş, dil ve kültürel sorunlar olduğu, öğrencilerin yaşadıkları sorunların; anadil, kültürel farklılıklar, akademik başarısızlık, baskı, etkinlik ve beceri derslerinin yapılmaması, uyum, ödev ve anlama güçlüğü olduğu, velilerin yaşadıkları sorunların ise; eğitim sistemi, Türkçe öğretimi, ödev, ders materyallerinin eksikliği, sosyal aktivitelerin azlığı, rehberlik, baskı, okul-aile iletişimsizliği, mutsuzluk, akademik başarısızlık ve değerlendirme hatası gibi sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Yiğit'in (2015) ülkemizde bulunan sığınmacı çocuklara yönelik eğitim uygulamalarını ve sorunlarını tespit etmek, konuya ilişkin beklenti ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla Kırşehir ve Nevşehir illeri merkez ilçelerindeki sığınmacı çocukların öğrenim gördüğü ortaokullarda yaptığı “Uygulamalar ve Sorunlar Bağlamında Türkiye’de Sığınmacı Çocukların Eğitimi (Kırşehir ve Nevşehir Örneği)’ adlı araştırması sonucunda ülkemizde kayıtlı olarak bulunan okul çağındaki sığınmacı çocukların eğitim hakkından yararlandığı ancak eğitim sürecinde dil, ırk ve inanç farklılığına bağlı gruplaşma, kültürel uyum, okula erişim, aile ilgisizliği, motivasyon eksikliği, derse ilgisizlik, ülkeden ayrı olma ve Türkçe bilmemekten dolayı başarısız

olmaları, sığınmacılara yönelik öğretmen eğitimindeki yetersizlikler, bir eğitim politikasının ve programının olmayışı en önemli sorunlar olarak belirlenmiştir.

Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş'ın (2016) Denizli ilinde yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu okullarda öğretmen ve yöneticilerin karşılaştıkları sorunları, sorunlara bulunan çözümler ve sorunlara yönelik çözüm önerilerini ortaya çıkarmayı amaçladıkları “İlkokullarda Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Karşılaşılan Sorunlar” adlı araştırmada; öğretmen ve idarecilerin karşılaştıkları sorunların; dil sorunu, Suriyeli öğrencilerin saldırgan davranışlar sergilemeleri ve şiddet eğiliminde olmalarından dolayı sorun yaşadıkları, velileri ile iletişim, öğrencilerin dersleriyle ilgilenmeme, ödev takibi yapmamalarından kaynaklı sıkıntı yaşadıkları , ödev yapmama, ders materyalini getirmeme, derse ilgisiz olma, sorumluluktan kaçma, devamsızlık gibi sorunlar yaşadıkları, bu öğrencilerin, kitap, kırtasiye, beslenme gibi ihtiyaçlarının karşılanmasında sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Erdem'in (2017) Afyonkarahisar ili merkezinde mültecilerin yoğunlukla yaşadığı iki mahalledeki iki ilkokulda mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda görevli sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunları ve öğretmenlerin bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerini belirlemek amacıyla yaptığı “Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar ve Çözüme Dair Önerileri” adlı araştırmada; öğretim sürecinde temel sorunu dil sorunu olduğu, katılımcı öğretmenlerin bu öğrenciler için materyal gereksinimleri olduğu, öğretmenlerin kullandıkları öğretim stratejilerinde dil sorununu gösterim tekniği ya da görseller kullanarak aşmaya çalıştıkları, öğretmenlerin öğretim içeriğinin analizi, öğretme stratejiler, ders materyali gibi alanlarda mülteci öğrencilere dönük olarak mesleki gelişim bulunduğu, ayrıca ilkokul öğretmenlerinin aileye ve çocuğa yönelik dil eğitiminin verilmesi, uyum programının verilmesi, tek okul-tek sınıf uygulaması, gibi öneriler getirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Levent ve Çayak'ın (2017) İstanbul ili Pendik ve Zeytinburnu ilçelerinde farklı seviyedeki okullarda görev yapan 30 okul yöneticisi ile yaptıkları, Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin eğitime yönelik okul idarecilerinin görüşlerinin incelenmesini amaçladıkları “Türkiye'deki Suriyeli Öğrencilerin Eğitime Yönelik Okul Yöneticilerinin Görüşleri” adlı araştırmada; okul idarecilerinin çoğu, Suriyeli çocuklarla ilgili olarak kayıt sürecinde ve eğitim öğretimde daha çok iletişim problemleri yaşadıkları, ayrıca Suriyeli çocukların eğitime ilişkin olarak okul idarecilerinin bu

öğrencilere ayrı okul veya okullarda ayrı sınıfların tahsis edilmesi, onlarla daha rahat iletişim kurabilecek dillerinden anlayan ve istekli öğretmenlerin bu öğrencilerin eğitiminde yer almasını önerdikleri sonucuna ulaşmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına, verilerin analizine, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına dair bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan alanyazın çalışmasının ardından çalışmanın daha somut verilere dayandırılması için araştırmada nitel araştırma yöntemi ve bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi herhangi bir konuda derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde bilgi toplamaya olanak veren, sınırlı sayıda kişinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma yöntemidir. Nitel araştırmalar insan davranışlarını bulunduğu ortam içinde esnek ve bütüncül bir yaklaşımla araştırmaya imkân verir (Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmada nitel araştırma yöntemi durum çalışması tekniği kullanılmıştır. Durum çalışması güncel bir olguyu gerçek yaşam çerçevesi içinde ele alan, olgu ve içerik arasındaki sınırların belirsiz olduğu, çok sayıda delil veya veri kaynağının bulunduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma desenidir (Yin, 1984; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bütüncül çoklu durum desen ile birden fazla kendi başına bütüncül olarak algılanabilecek durum söz konusudur. Her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle mukayese edilir (Yıldırım ve Şimşek 2008).

3.2 Veri Toplama Aracı

Durum çalışmalarında, mümkün olduğu ölçüde birden fazla veri toplama yöntemi kullanmak önerilen bir durumdur (Hartley, 1995, Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu

sebeple bu araştırmada da nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme ve gözlem teknikleri kullanılmış, veri kaynağı olarak da yönetici ve öğretmenlerin deneyimlerine başvurulmuştur. Yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu sınıflardaki yapılan derslerin yönetimi süresince öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin buldukları çözümleri öğrenmek amacıyla gözlem tekniği kullanılmıştır. Aşağıda veri toplama süreçlerinde kullanılan görüşme ve gözlem formlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Gözlem yöntemi araştırmacıya, davranışı doğrudan gözleme imkanı vererek çalışılan konuyla ilgili kişilerin bütün yönleriyle ve derinlemesine irdelenmesini olanaklı kılar (Yıldırım ve şimşek, 2006). Eğer araştırma amacına hizmet eder, sistemli bir şekilde planlanıp kaydedilirse bilimsel bir nitelik kazanır (Judd ve Diğerleri, 1987. Akt. Balcı, 2007). Araştırmacı tarafından hazırlanan gözlem formu ilgili alan-yazın ve uzman görüşleri temel alınarak oluşturulmuş, deneme uygulaması yapılmasından sonra son şeklini almıştır.

Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan yarı-yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacılara konunun ana çerçevesini belirleyip kendi konuları kapsamında soru sorma olanağı verirken, aynı zamanda görüşme sırasında ortaya çıkabilecek yeni durumlara göre sorular eklemeye fırsat veren esnek bir yapı sunmaktadır (DiCicco-Bloom & Crabtree, 2006; Dinç, 2015).

Yarı-yapılandırılmış görüşme formu sahip olduğu belirli düzeydeki standartlığı ve aynı zamanda esnekliği nedeniyle eğitim-bilim araştırmalarında yaygın olarak kullanılmaktadır (Türnüklü, 2000; Dinç, 2015). Durum çalışması tekniğinin kullanıldığı bu çalışmada verilerin toplanması için hazırlanan sorular katılımcılar olan yönetici ve öğretmenlere yöneltilmiştir. Yapılan çalışmalar neticesinde soruların cevapları kaydedilerek çalışmamızın veri toplanması sağlanmıştır. Konu ile ilgili tüm bilgi ve görüşleri alınmış sorunların çözümleri için nelerin yapılması gerektiği ortaya konmuştur. Bu sayede daha somut veriler elde edilerek amacın ortaya çıkması sağlanmıştır.

Yapılan çalışma neticesinde hazırlanan sorular katılımcılara yöneltilmiştir. Yapılan çalışma hakkında özet bilgiler tüm katılımcılara verilmiştir. Bu sayede çalışmanın geneli hakkında kısa bilgi sahibi olmaları amaçlanmıştır. Soruların cevaplarını kişilerin izni alınarak ses kayıtlama yolu ile kaydedilmesi sağlanmıştır. Yapılan

görüşmeler katılımcıların görev yaptıkları yerlerde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretmen ve yöneticilerden aşağıda yer alan sorulara cevaplar aranmıştır.

(Öğretmen)

- 1.Sınıf öğretmenlerinin yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- 2.Sınıf ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ders işleme sürecini nasıl etkilemektedir?
- 3.Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlara yönelik sınıf öğretmenleri neler yapmaktadır?
- 4.Okul yönetimlerinden yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik sınıf öğretmenlerinin beklentileri nelerdir?

(Yönetici)

- 1.Okul yönetiminin yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaştığı sorunlar nelerdir?
2. Okul ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaşılan sorunlar eğitim sürecini nasıl etkilemektedir?
- 3.Bürokratik işlemlerin yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlarda rolü nedir?
4. Okul yönetimlerinin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerileri ve üst kurumlardan beklentileri nelerdir?

Çalışma neticesinde elde edilen veriler bilgisayar ortamında yazıya aktarılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, yönetici ve öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlara yönelik görüşlerini belirlemek için açık uçlu sorulardan oluşan

yarı yapılandırılmış görüşme formu ve gözlem formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında görüşme ve gözlem yöntemi kullanılmıştır. Görüşmelerden önce Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden çalışmanın yapılabilmesi için izin alınmıştır. İzin sonrası gönüllü öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır.

Gözlem yöntemi ile ,öğretmen ve öğrencilerin doğal hallerinde araştırmacı tarafından doğrudan gözlemlenmiş çalışmaya yansımaları için yapılmıştır. Gözlemler, araştırmacının ders esnasında tesirsiz bir durumda ve öğrencilerin dikkatlerini bozmayacak şekilde ders içerisinde, not alması; diğer taraftan öğretmen ve öğrenci davranışlarını gözlemlemesi şeklinde gerçekleşmiştir.

Görüşmeler,daha önceden belirlenen tarihlerde araştırmacı tarafından yüz yüze bireysel olarak yapılmıştır. Görüşmeler yönetici ve öğretmenlerin kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamda yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 20-25 dakika gerçekleşmiştir. Görüşmelerde yönetici ve öğretmenlerden izin alınarak ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ses kayıt cihazına ek olarak görüşmeler sırasında önemli görülen anlar not edilmiştir. Araştırmaya dahil olan öğretmenler hiçbir zorunluluk altında tutulmamış; gönüllülük ilkesine riayet edilmiştir.

3.4.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Antalya ili Konyaaltı ilçesinde bulunan beş farklı resmi ilkokulda görevli öğretmen ve yöneticiler oluşturmaktadır. 2018-2019 eğitim öğretim yılında yapılan bu araştırma okullarda görevli yönetici ve öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir.5 ilkokulda 4 kadın yönetici ve 3 erkek yönetici olmak üzere toplam 7 yönetici çalışma grubuna alınmıştır. Aynı 5 okulda olmak üzere 16 kadın öğretmen ve 8 erkek öğretmen çalışma grubuna alınmıştır. Katılımcılarla yüz yüze bireysel görüşmeler yapılmıştır. Tablo 2'de katılımcıların detaylı bilgileri yer almaktadır.

Çalışma grubu nitel araştırma yönteminde kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay erişilebilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi, nitel araştırma geleneğine uygun olan ve yaygın bir şekilde kullanılan örnekleme çeşididir (Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Amaçlı örnekleme yöntemi, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur (Yin, R.K. 1984, akt. Günbayı, 2017).

Tablo 2.*Katılımcıların Özellikleri (Ö:Öğretmen-Y:Yönetici)*

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Mesleki Deneyim
Ö1	Kadın	48	28 Yıl
Ö2	Kadın	49	25 Yıl
Ö3	Kadın	52	30 Yıl
Ö4	Erkek	48	25 Yıl
Ö5	Kadın	49	25 Yıl
Ö6	Kadın	45	23Yıl
Ö7	Kadın	50	21 Yıl
Ö8	Kadın	37	12 Yıl
Ö9	Kadın	35	13 Yıl
Ö10	Kadın	48	25 Yıl
Ö11	Kadın	49	25 Yıl
Ö12	Erkek	38	13 Yıl
Ö13	Kadın	32	9 Yıl
Ö14	Kadın	43	22 Yıl
Ö15	Kadın	35	12 Yıl
Ö16	Erkek	47	22 Yıl
Ö17	Erkek	38	15 Yıl
Ö18	Kadın	43	20 Yıl
Ö19	Erkek	50	30 Yıl
Ö20	Kadın	47	25 Yıl
Ö21	Erkek	50	22 Yıl
Ö22	Erkek	47	24 Yıl
Ö23	Kadın	49	21 Yıl
Ö24	Erkek	48	20 Yıl
Y1	Kadın	45	20 Yıl
Y2	Erkek	39	14 Yıl
Y3	Kadın	38	15 Yıl
Y4	Kadın	40	19 Yıl
Y5	Erkek	39	18 Yıl
Y6	Kadın	36	11 Yıl
Y7	Erkek	48	22 Yıl

3.5. Verilerin Analizi ve Süreci

Veri toplama işleminden sonra veriler araştırmacı tarafından herhangi bir değişiklik yapılmadan transkript edilmiştir. Araştırmacı, verilerin tamamını kendisi transkript etmiş; böylece katılımcıların ifadelerine aşına olmuştur. Araştırmacı transkript işini tamamladıktan sonra verileri tekrar okumuş ve veri analizi aşamasına geçmiştir. Öğretmen ve yöneticilerin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili deneyimlerine dayalı olarak yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla gerçekte bu araştırmada görüşme verilerinin analizinde içerik analiz tekniği kullanılmıştır.

Araştırma verileri gözden geçirilerek temalar son haline getirilmiştir. Bu temalandırma sonucu tablolar şeklinde bulgular kısmında yer verilmiştir. Ayrıca bu temalar, gönüllü katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenerek araştırmanın inandırıcılığı yükseltilmeye çalışılmıştır.

3.6. Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları

Nicel ve nitel araştırmada kullanılan geçerlik ve güvenilirlik kavramları birbirinden farklıdır. Nicel araştırmada kullanılan, “iç geçerlik”, “dış geçerlik”, “iç güvenilirlik” ve “dış güvenilirlik” kavramları yerine; nitel araştırmada, “inandırıcılık”, “aktarılabirlik”, “tutarlılık” ve “teyit edilebilirlik” gibi kavramlar kullanılmaktadır (Lincoln & Guba, 1985; Ulubey, 2015).

Araştırmada katılımcı onayı ve katılımcılarla yapılan görüşmelerin süreleri uzun tutularak ve uzman incelemesi yapılarak iç geçerlik (inandırıcılık) sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabirliğini) artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılan işlemler ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, bulguların nasıl düzenlendiği ayrıntılı bir biçimde aktarılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre, bulgular yorumlanmıştır. Bulgular, içerik analizinin doğasına göre detaylı bir şekilde anlatılmış ve doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Uygulama sonrasında, görüşme kodlama anahtarları ve görüşme dökümleri araçtır-

macılar tarafından ayrı ayrı okunarak “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan konular tartışılarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır (Miles ve Huberman, 1994’ ten akt. Duban ve Küçükyılmaz, 2006). Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma için “güvenilir” olarak kabul edilmektedir ve hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliğinin %83 çıkması neticesinde, araştırmada elde edilen sonuçlar, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Bulgular

Öğretmen ve yöneticilerle ,okullarında ve sınıflarında bulunan yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunları tespit etmeye yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analiz sonuçları bu bölümde sunulmuştur.

4.1.1. Yabancı Uyruklu Öğrencilerle İlgili Karşılaşılan Sorunlar

Resmi İlkokullarda görevli öğretmen ve yöneticilere yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaştıkları sorunların neler olduğunu belirlemeye yönelik soru sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya yönelik cevaplarından oluşturulan verilerin içerik analizi sonucunda ortaya çıkan temalar Tablo 3 ve Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmeni olarak yabancı öğrencilerle ilgili karşılaştığınız sorunlar (Öğretmenler Açısından)

Temalar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18	Ö19	Ö20	Ö21	Ö21	Ö22	Ö23	Ö24
Dil Sorunu	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Kültür Sorunu			√	√		√	√	√	√	√	√	√			√	√			√	√					√
İlgi Sorunu		√				√	√									√								√	√
Uyum Sorunu										√	√			√	√			√		√		√			
Denklik Sorunu	√														√			√		√			√		

Tablo 4. Okul yönetiminin yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaştığı sorunlar (Yöneticiler Açısından)

Temalar	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7
Dil Sorunu	√	√	√	√	√	√	√
Kültür Sorunu	√		√	√		√	√
İlgi Sorunu	√		√		√		
Uyum Sorunu				√	√		
Denklik Sorunu	√		√		√		

Yöneticiler ve öğretmenler yabancı uyruklu öğrencilerle ilk evrede karşılaştıkları sorunun dil ve kültür farklılığı olduğunu vurgulamışlardır. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe ve okuma yazma bilmemeleri nedeniyle öğretmenler ve yöneticiler, iletişim kurmakta zorluk yaşamışlardır. Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 7 yöneticinin tamamı dil sorunu olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 24 öğretmenin hepsi dil sorununa dikkat çekmiştir. Örneğin "*En büyük sorun dil sorunu. Öğrenciler ile iletişim kurulması ile sorunlar yaşanıyor.*"(Y1), "*Karşılaştığımız en büyük sorun dil sorunu. Sınıftaki arkadaşlarıyla anlaşma sorunundan dolayı daha hırçın ya da daha sessiz oluyorlar.*" (Ö11), "*İlk olarak iletişim sorunu yaşanmaktadır. Dil bilmedikleri için bu sorun yaşanmaktadır. 1. Sınıftan itibaren okulda bulunan öğrencilerde bu sorun daha az yaşanmaktadır. Sonradan okula katılanlarda daha fazla sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bunun nedeni ise birinci sınıftan itibaren başlayan öğrenci diğer öğrenciler gibi sıfır bir hali ile eğitime başladıklarından onların öğrenimi de daha kolay olmaktadır. İkinci veya üçüncü sınıfta başladıkları zaman bu sorun daha fazla ortaya çıkmaktadır. Bunu da engellemek için öğrenciye daha fazla zaman ayırmak gerekmektedir.*" (Ö2) , "*Türkçe bilmedikleri için kendilerini ifade etmekte zorlanıyorlar. Arkadaşlarıyla iletişimde sorun yaşıyorlar ve bu saldırganlaşmaya yol açabiliyor.*" (Ö7) demiştir

Öğretmen veli ve yönetici veli arasındaki dil sorununu katılımcılar şu şekilde ifade etmişlerdir "*Dil sorunu en temel sorundur. Bu da hem veliyi hem de öğrenciyi yeterince bilgilendiremiyoruz. Bu da velilerin bizi şikayet etmesine kadar geçen bir sürecin ortaya çıkmasına neden oluyor.*" (Y2), "*Dil probleminden dolayı anlaşmakta zorluk çekiyorum. Velinin de dil bilmemesi bizi işaret diline itiyor.*" (Ö12) demiştir.

Bir diğer ön plana çıkan en önemli sorun ise kültür sorunu olarak algılanmaktadır. Kültür bir milletin en önemli dinamiğidir. Bu nedenle de kişiler kendi kültürleri dışına çıktıkları zaman sorunlar yaşamaya başlarlar. Bu sorun öğrenciler açısından da aynı şekilde devam etmektedir. Özellikle farklı ülkede dil sorunu yaşamaları ile birlikte kültür sorunu da hemen hemen aynı ölçüde yaşamaya başlamaktadırlar. Örneğin, "*En önemli sorun dil ve kültürel uyum sorunuydu.*" (Ö13) , "*Hepsindeki ortak sorun bizi anlamama sorunu. Kültür konusunda sorunlar yaşıyoruz.*" (Ö17), "*Kültür çatışması yaşanabiliyor.*" (Y3), "*...kültürel farklılıklardan dolayı çatışmalar olabiliyor.*" (Y5)

Araştırmamız neticesinde elde etmiş olduğumuz veriler de aynı tezi doğrulamaktadır. 7 yönetici katılımcıdan 5'i kültür sorununa dikkat çekmiştir. 24 öğretmenden 14'ü de yine aynı şekilde öğrencilerin kültür sorunu yaşamalarından dolayı eğitime odaklanamadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenler tüm öğrencileri ile eşit ilgilenme çabası içerisindeyler. Hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm öğrencilere eşit ilgi göstererek en iyi seviyeye ulaşmasını ister. Fakat bazı öğrenciler bu kuralın dışında tutulur. Araştırmamızda da yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili bir ilgi sorunu ortaya çıkmaktadır. Yabancı öğrencilerin dil sorunu olduğundan anlatılan dersleri anlaması çok zor olmaktadır. Bu nedenle de öğretmenler o öğrencilerle daha fazla ilgilenmek zorunda kalıyorlar. Örneğin, "*Ders içinde ilgilerini ve dikkatlerini çekecek aktiviteler yapmaya çalışıyorum.*" (Ö6), "*Birebir ilgilenerek derse katmaya çalışıyoruz.*" (Ö7), Bu da dersin işleme sistemine kötü bir şekilde etki etmektedir. Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmamıza katılan 7 yöneticiden 3'ü bir ilgi sorunu olduğunu belirtirken, 24 öğretmenden 6'sı bu ilgi sorununa değinmiştir.

Öğretmenler ve yöneticiler yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili şiddet eğilimi, saldırganlık, kural tanımama gibi bazı sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını söylemişlerdir. Örneğin, "*Anlama konusunda problemler yaşıyoruz ve bundan dolayı arkadaşlarıyla iletişim sorunları yaşayarak hırçınlaşma olabiliyor. Fiziksel şiddet olabiliyor arkadaşlar arasında.*" (Ö8), "*4. Sınıf öğrencilerinde ise şiddet sorunu yaşanmaktadır.*" (Y1) , "*Sınıfta yaşanan uyumsuzluktan kaynaklanan sorunlar dolayısıyla kurallara uymama sorunu yaşayabiliyoruz.*" (Ö18) demiştir.

Katılımcı öğretmenlerin 5'i ve yöneticilerin 3'ü karşılaşılan sorunlarla ilgili denklik sorunundan da bahsetmişlerdir. Yöneticiler yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yaşanan sorunlarda Milli Eğitimin ve okulların işbirliği yapmalarını ile ilgili görüş beyan etmişlerdir.. Denklik sorununu şu şekilde açıklamışlardır; "*Denklik problemlerinden kaynaklı sorunlar yaşanıyor.*" (Ö18), "*Denklik problemlerini halledilerek daha doğru sınıflara yönlendirme yapılabilir.*" (Ö20), "*Denklik belgesini istiyoruz velilerin yanında olmayabiliyor bunlardan kaynaklanan sıkıntılar yaşayabiliyoruz. Öğrencileri misafir olarak almak zorunda kalıyoruz. Bürokratik işlemlerden dolayı öğrencilerin zaman kayıpları olabiliyor. Kısa süreli yaşına uygun sınıflara yer-*

leştiriyoruz. Sonra Milli Eğitim denklik komisyonun kararına göre öğrencileri sınıflara yerleştiriyoruz."(Y5) demiştir.

4.1.2. Yabancı Uyruklu ğrencilerin Ders İşleme Sürecine Etkileri

Öğretmen ve yöneticilere yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaştıkları sorunların ders işleme sürecine etkilerinin neler olduğunu tespit etmeye yönelik soru sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya yönelik cevaplarından oluşturulan verilerin içerik analizi sonucunda ortaya çıkan temalar Tablo 5 ve Tablo 6'da verilmiştir.

Öğretmen ve yöneticiler yabancı uyruklu öğrencilerin ders işleme sürecine etkilerinin Türk ğrenciler bakımından ve yabancı uyruklu öğrenciler bakımından dikkat dağınıklığına sebebiyet verdiğini belirtmişlerdir.rneğin;"*Ders anlatılırken öğrencinin farklı bir dilde anlatım olduğu için ğrenci ile bire bir ilgilenme daha fazla olmak zorunda. Bu da kısıtlı ders saatlerinde oldukça zor olmaktadır.*" (1), "*Derse katılımları Türkçe bilmedikleri için az oluyor.Anlamada sorun yaşadıkları için dikkatleri dağılabiliyor bu dikkat dağınıklığıyla diğer arkadaşlarının da dikkatlerini dağıtabiliyorlar.*" (6), "*Dikkat dağınıklığı ve anlama sorunu yaşanabiliyor.*" (Y5) demiştir.

Öğretmen ve yöneticiler yabancı uyruklu öğrencilerin ders işleme sürecine etkilerinin Türk ğrenciler bakımından ve de yabancı uyruklu öğrenciler bakımından vakit kaybına neden olduğunu belirtmişlerdir.rneğin;"*Verilen nerge veya sınıf içi yapılan etkinlikleri anlamadıkları için özel ilgi gösterilmesi ile gelen vakit kaybı.*" (5), "*ğretmenler yabancı ğrenci istemiyorlar. Bunun sebebi de daha fazla enerji, vakit kaybı ev iş yükü*" (Y5) demiştir.

Öğretmen ve yöneticiler okul ve sınıf ortamında iletişimden kaynaklanan sorunların ders işleme sürecine etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Örneğin; "*Okul ortamında iletişim sorunu olduğu için kendini okuldan dışlıyor.*" (Y2), "*En büyük sorun iletişim kuramadığımızdan dolayı oluyor ve başarı sağlayamıyoruz .Derslere katılım az oluyor.*" (Y6), "*Arkadaşlarıyla iletişimde sorunlar yaşıyorlar buda dersi olumsuz etkiliyor.*"(17) demiştir.

Tablo 5. Sınıf ortamında yabancı uyruklu öğrencilerin ders işleme sürecine etkileri (Öğretmenler Açısından)

Temalar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18	Ö19	Ö20	Ö21	Ö21	Ö22	Ö23	Ö24
Dikkat Dağımlığı	√					√									√										
Vakit Kaybı					√										√										
İletişim Problemleri							√	√			√					√	√		√	√				√	√

Tablo 6. Okul ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaşılan sorunların eğitim sürecine etkileri (Yöneticiler Açısından)

Temalar	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7
Dikkat Dağımlığı			√		√		
Vakit Kaybı	√				√		
İletişim Problemleri	√	√		√		√	√

4.1.3. Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Yapılanlar

Bu kısımda yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaşılan sorunlar karşısında öğretmen ve yöneticiler tarafından yapılanlara yönelik soru sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya yönelik cevaplarından oluşturulan verilerin içerik analizi sonucunda ortaya temalar Tablo 7'de verilmiştir.

Bürokratik işlemlerin yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlarda rolüne ilişkin soru yöneticilere sorulmuştur. Yöneticilerin bu soruya yönelik cevaplarından oluşturulan verilerin içerik analizi sonucunda ortaya çıkan temalar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 7. Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlara yönelik yapılanlar (Öğretmenler Açısından)

Temalar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18	Ö19	Ö20	Ö21	Ö21	Ö22	Ö23	Ö24
Veli İşbir- liği	√	√				√	√	√			√	√	√		√			√		√	√			√	√
Sosyal Aktiviteler	√		√	√		√	√	√	√				√	√					√						
Dil Kursu	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

Tablo 8. Bürokratik işlemlerin yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlarda rolü (Yöneticiler Açısından)

Temalar	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7
Denklik Problemi			√	√	√		
E-Okul	√			√			
Oturma İzni		√	√				
Tercüman Sorunu				√		√	√

Öğretmenler yabancı uyruklu öğrencilerin velileri ile iletişim, öğrencilerin dersleriyle ilgilenmeme, ödevleri kontrol etmemelerinden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını açıklamışlardır. *"Sık sık ödev veriyoruz fakat ödev konusunda velilerin çoğundan destek alamıyoruz. Bu nedenle sık sık aileleri ile görüşüyoruz."*(Ö13)

Araştırmamıza katılan öğretmenlerin çoğunluğu veli ile işbirliğine giderek sorunların çözümüne katkı sağladığını belirtmişlerdir. Örneğin; *"Çoğunlukla veli işbirliğine gitmeye çalışıyoruz. Eğer veli bu iş birliğine katılır ise sorunlar çözümlenebiliyor."* (Ö1), *"Velilerin de dil problemlerini çözmeye ve ailenin çocuğun eğitimine daha çok önem vermesini sağlamaya çalışıyoruz."* (Ö24) demiştir.

Öğrencilerin en çok sevdikleri zaman dilimidir. Arkadaşları ile birlikte farklı ortamlarda ders dışı işler yapmak hem eğlenceli olmakta hem de öğrencilerin birbirleri ile kaynaşmasına zemin hazırlamaktadır. Özellikle yabancı öğrenciler açısından bu durum daha da önemli hale gelmektedir. Dil ve kültür sorunu yaşayan bu öğrenciler sosyal aktiviteler sayesinde arkadaşları ile kaynaşma imkanı bularak kendilerini arkadaşlarına daha yakın hissetme açısından son derece önemli olmaktadır. Bu konuda öğretmenlerin açıklamaları şu şekildedir; *"Bu iş birliğinde dil kurslarına katılım ve sosyal aktiviteler şeklinde olmaktadır."*(Ö1), *"Ders içinde ilgilerini ve dikkatlerini çekecek aktiviteler yapmaya çalışıyorum. Evrensel aktiviteler yapmaya çalışıyorum."* (Ö6), *"Sanatsal aktivite veya sevdiği aktivitelerle derse katmaya çalışıyoruz."*(Ö8)

Araştırmamıza katılan yöneticilerin ve öğretmenlerin çoğunluğu da karşılaşılan sorunların çözümünde sosyal aktivitenin çok önemli olduğunu belirtmiştir.

Yabancı uyruklu öğrenciler açısından en önemli nokta dil kurslarıdır. Ders saatleri dışında hem ailelerine hem de öğrencilere dil kursları verilerek sorunun kısa sürede çözümü hedeflenmektedir. Bu nedenle de araştırmamıza katılan tüm katılımcılar sorunun çözümü için dil kurslarına veli ve öğrencilerini yönlendirdiğinden bahsetmişlerdir. Örneğin; *"İlk olarak okuma yazma öğretiyorum. Halk eğitimin açtığı Türkçe kursuna yönlendiriyorum."* (Ö7)

Araştırma yaptığımız okulların tamamında Halk eğitim müdürlüğü bünyesinde açılan Türkçe kurslarının bulunduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Bu kursların yabancı uyruklu öğrencilerin okula uyumuna ve arkadaşları ile iletişimine olumlu yönde katkı sağladığı katılımcılar tarafından söylenmiştir. Örneğin; *"Okul idaremiz halk eğitim ile görüşerek Türkçe dersi veriyor."* (Ö6), *" Halk eğitim ile anlaşarak Türkçe okuma yazma kursu açtık."*(Y3), *" Dil bilmeyen velileri halk eğitim kurslarına gönderiyoruz."* (Y6) demiştir.

4.1.4. Katılımcıların Sorunların Çözümüne Yönelik Beklenti ve Önerileri

Bu kısımda öğretmen ve yöneticilere yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaşılan sorunlar karşısında sorunların çözümüne yönelik beklenti ve önerilerine yönelik soru sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya yönelik cevaplarından oluşturulan verilerin içerik analizi sonucunda ortaya çıkan temalar Tablo 9 ve Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 9.Okul yönetimlerinden yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik beklentiler(Öğretmen)

Temalar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18	Ö19	Ö20	Ö21	Ö21	Ö22	Ö23	Ö24	
Veli İşbirliği		√				√	√	√			√	√	√		√			√		√	√			√	√	
Sosyal Aktivite-ler	√		√	√		√	√	√	√				√	√						√	√					
Dil Kursu	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Denklik Sınavı	√		√																				√			
Uyum Sınıfı						√				√	√		√											√	√	
Öğrenci-lerin Eşit Dağılımı												√														
Okul Öncesi Eğitimi																√						√				

Tablo 10. Okul yönetimlerinin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerileri ve üst kurumlardan beklentileri (Yöneticiler Açısından)

Temalar	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7
Veli İşbirliği						√	√
Sosyal Aktiviteler		√			√		
Dil Kursu			√	√	√		√
Denklik Sınavı	√			√			
Uyum Sınıfı							
Öğrencilerin Sınıflara Eşit Dağılımı					√		
Okul Öncesi Eğitimi							

Karşılaşılan sorunlara yönelik yapılanlar kısmında ele aldığımız veli işbirliği alt temasını yönetici ve öğretmenler sorunların çözümüne yönelik önerilerinde de söz etmişlerdir. Araştırmamıza katılan öğretmenlerin çoğunluğu veli ile işbirliğine gidilerek sorunların çözümünü kolaylaştıracağını belirtmişlerdir. Örneğin; *"Aile ile görüşerek sorunlara anında çözüm üretmeye çalışıyoruz."* (Ö7), *"Aile ile iletişime geçerek sorunların çözümüne yönelik daha etkili kararlar alabiliyoruz."* (Ö20) demiştir.

Çocukların birlikte yapacağı aktiviteler ve oynayacağı oyunlar onların kaynaşmasını, birlikteliklerini ve ekip olma ruhunu güçlendirecektir. Yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili karşılaşılan sorunların temelinde dil ve kültür sorunu yatmaktadır. Bu nedenle yapılacak sosyal aktivitelerle çocuklar arasında güçlü bağlar kurulabilecektir. Dil sorunu ve kültür sorunu çocukların oyunları ile aşılabilecektir. Araştırmamızda 11 öğretmen ve 2 yönetici sosyal aktivitelerin önemine dikkat çekmiştir. Örneğin; *"Sosyal etkinlikler sayesinde birbirleriyle etkileşime geçerek dil konusunda daha hızlı ilerleme kaydedilebilir."* (Ö13), *"Okul idaresi sık sık sosyal aktiviteler düzenleyerek bu öğrencilerin kültür sorunlarında çözüm rolünü belirlemelidir."*(Ö1)

Araştırmamıza katılan öğretmen ve yöneticiler denklik sınavının gerekliliği ve öneminden bahsetmişlerdir. Örneğin; *"Öncelikle çocukların denklik sınavlarına alınmasını istiyorum. Bu denklik sınavı çocuğun kendi ülkesindeki eğitim programı ile ülkemizde uygulanan programın ne kadar örtüştüğünü ölçmesi gerekmektedir. Bu sayede kendi seviyesine uygun sınıflara yönlendirim sağlanarak topluma kazandırılması daha kolay olacaktır. Bu denklik sınavına yönelik ilçe veya il milli eğitim müdürlükleri tarafından herhangi bir çalışma yapılmamaktadır. Bu nedenle öğrencinin kazanımı için bu son derece önemlidir. En azından sözlü dahi olsa bu tarz bir çalışmanın yapılması son derece önemlidir."*(Ö1), *"Öğrenciler okula başlamadan önce bir sınavına tabi tutulmalıdır. Geldiği yaşın denk geldiği sınıf grubuna gönderilemeli onun yerine sınava tabi tutularak (denklik sınavı) ona göre yerleştirmeler yapılmalıdır."*(Ö3) demiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin okul ve sınıf ortamına etkin katılımını sağlayarak öğrencilerin dil, kültür, davranış ve duygusal yönlerini bulunduğu ortamın şartla-

rına uygun hale getirmek için katılımcılar uyum sınıfının gerekliliğini belirtmişlerdir. Araştırmamıza katılan 24 öğretmenden 6'sı uyum sınıflarının gerekliliğini ve önemini belirtmişlerdir. Örneğin; " *Uyum sınıfları açılarak öğrenci okula gelmeden dil ve kültür konusunda uyumu sağlanmalıdır.*" (Ö10) , " *Milli eğitimin öncelikle uyum sürecine aldıktan sonra çocukların uyumunu tamamladıktan sonra okullara gönderilmesi gerekmektedir.*" (Ö11), " *Öğrenciler okula gelmeden uyum sürecine dahil edilebilir.*" (Ö23) demiştir.

Katılımcılar yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerilerinden biriside yabancı uyruklu öğrencilerin aynı şubeye verilmemesi yönünde. Bu konuda öğretmenler yabancı uyruklu öğrencilerin sınıfta bulunmasının öğretmenlere iş yükü getirdiğini belirtmiştir. Katılımcılar bu konuda " *Öğretmenler yabancı öğrenci istemiyorlar. Bunun sebebi de daha fazla enerji vakit kaybı ev iş yükü getirdikleri için istememe yoluna gidiyorlar.*" (Y1), " *İdare olarak öğrencileri sınıflara eşit bir şekilde dağıtabilirler.*" (Ö12), " *Her sınıfa yabancı uyruklu bir öğrenci vererek öğrencilerin Türkçeye daha çok adapte olmasını sağlayacağını düşünüyorum.*" (Y5) demiştir.

Araştırmamıza katılan öğretmenler yabancı uyruklu öğrencilerin okul öncesi eğitimi alması gerekliliğinden bahsetmişlerdir. Özellikle 1. sınıfa gidecek olan çocukların anasınıfı eğitimi alarak dil ,kültür ve davranış sorunları konusunda gerekli olan eğitimin öncelikle anasınıflarında alması gerektiğini söylemişlerdir. Örneğin; " *Okul öncesinde Türkçe kursu verilerek daha sonra sınıf ortamına sokulabilir.*" (Ö16), " *Okul öncesine ve dil kurslarına gönderilebilir.*" (Ö21) demiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma ile okul yöneticileri ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yönetici ve öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde yaşadıkları sorunları ve bu sorunların kaynaklarının tespit edilmesine çalışılmış, yönetici ve öğretmenlerin sorunların çözümüne yönelik önerilerine yer verilmiştir. Bu bölümde de araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlara, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Okullarında öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili, öğretmen ve yöneticilerin karşılaştıkları sorunları, sorunlara yönelik buldukları çözümler ve karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini belirlemek için yapılan bu araştırmada aşağıdaki temel sorunlara ulaşılmıştır.

- Dil sorunu
- Kültür sorunu
- Uyum sorunu
- Davranış sorunu
- Arkadaşlarına alışmama sorunu
- Kendini dışlanmış hissetmesi
- Müfredat farklılığı
- Kendi milletinden olan öğrenciler varsa onlar arasında gruplaşmaların olması
- Dikkat sorunu
- Derse gereken önem ve özeni gösterememe
- Anlama sorunu
- Velilerin öğrenciler ile yeteri kadar ilgilenmemesi
- Veli okul arasında uyum sorunu
- Bürokratik sorunlar

- Veli öğretmen arasındaki iletişimsizlik
- Gerekli planlamanın yapılamaması
- Yanlış politikalar

Bu şekilde sayılan sorunlar ülkemizde yaşayan bir kesim öğrencinin yaşamış oldukları sorunlardır. Çalışma yapılan okul içerisinde çalışan öğretmen ve yöneticiler bu sorunların çözümünde kendi imkanları doğrultusunda işler yaparak bu sorunların ortadan kalkması için çaba harcamaktadırlar. Fakat sadece kendilerinin gayret ve çabası ile çok uzun zamanda hal olacak sorunlar olduğu için her yeni gelen öğrenciler de aynı sorunların yaşanması gayet muhtemeldir. Bu nedenle eğitim sistemini düzenleyen kurumların daha kalıcı çalışmalar yaparak sorunsuz bir eğitimin ortaya çıkmasını amaçlamaları gerekmektedir.

Yöneticilerin ve öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerle ilk karşılaştıkları sorun dil farklılığı nedeniyle karşılıklı iletişim ve kültür sorunudur. Yönetici ve öğretmenler ülkemize daha önce gelen ve Türkçe'yi anlayıp konuşabilen öğrencilerden, aileler ve okuldaki öğrencilerle iletişim kurmada yararlanmışlardır. Bu yöntem özellikle velilerle iletişim kurmak için yararlı bir çözüm olmuştur. Öğretmenler ve yöneticiler öğrenci ve veliler için halk eğitim merkezlerinden dil kursu talep etmişlerdir. Öğretmenlerin ve yöneticilerin yabancı uyruklu öğrencilerde davranış sorunlarının görülmesinin nedenlerine ilişkin olarak genellikle; dil ve iletişim eksikliği, kültürel farklılıklar, yeni ortama uyumda sıkıntıların yaşanması gibi nedenlerden kaynaklandığını ifade ettikleri görülmüştür.

Öğretmen ve yöneticilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin yabancı uyruklu öğrencilerin velileri ile de iletişim sorunu yaşadıkları sonucuna bulgular değerlendirildiğinde ulaşılmıştır. Bu sonuç; Sarıtaş, Şahin, Çatalbaş'ın (2016), Taştan ve Çelik'in (2017), Levent ve Çaylak'ın (2017) araştırmalarında okul yöneticilerinin veliler ile iletişim sorunu yaşadıkları sonuçlarını desteklemektedir.

Öğretmen ve yöneticilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin, öğrencilerin denklik belgesi edinmesi konusunda standartlar getirilmesi, öğrencilere denklik sınavı yapılması, öğrenci ve ailelere halk eğitim bünyesinde Türkçe kurslar düzenlemesi gerektiği ile ilgili önerilerde buldukları görülmüştür. Arı (2010), Gürle (2012), Topçuoğlu (2012) ve SETA Vakfı (2012) da yabancı uyruklu öğrencilere okullarda eğitim-

öğretim verilmesinin bir devlet politikası hâline getirilmesi; uygulama, yöntem-teknik, ölçme ve değerlendirme gibi konuların yer aldığı kitap, süreli yayın ve dergilerin kullanılmasına yönelik önerileri, bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

5.2. Öneriler

Çalışmamızın bu kısmında çalışmada ortaya çıkan sonuçlardan hareket ederek uygulayıcılara yönelik öneriler geliştirilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

- Yabancı uyruklu öğrencilerin kendilerine ait bir okulunun olması ve bu okulda dil, kültür ve uyum sorununun aşılmasından sonra kendi mahalle okuluna gönderilmesi gerekmektedir.
- Sadece yabancı öğrencilerin olduğu ve her yaş grubunun kendi sınıfında eğitim görebileceği bir hazırlık eğitim imkanının sunulması sağlanmalıdır.
- Her öğrencinin okula başlamadan belirli bir süre dil kursuna yönlendirilmesi gerekmektedir.
- Sınıf belirlemelerde dil sınavlarının uygulanması sağlanmalıdır.
- Yabancı uyruklu öğrencilerin 1. sınıfa başlamaları yerine önce ana sınıfı eğitimi almaları gerekmektedir.
- Eğitim politikaları hazırlanırken uygulayıcı ve sahada olan kişilerin görüş ve önerilerinin alınması her konuda avantaj sağlayacaktır.
- Göç idaresinin bürokratik işlemlerini daha etkin ve daha hızlı sonuçlandırması bununla ilgili bilgileri direk okul ve diğer kurumlarla paylaşması gerekmektedir.
- Öğrencilerin ve ailelerinin yurt dışına çıkış öncesi E- okul sistemi üzerinden alınan belgeyle çıkış yapılabilmesi ve bunun zorunlu tutulması gerekmektedir.
- Yabancı uyruklu öğrenci velilerinin de daha hızlı Türkçe öğrenmeleri için halk eğitim merkezleri aracılığı ile okullarda dil kurslarının açılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aman, F. (2012). "Bronislaw Malinowski'nin kültür teorisi". Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 21(1): 135-151.
- Akdemir, B., Duman, M. ve Tunalılar, T. (2016). "Uluslararası işgücü pazarının yeni rolü: Kültürel zeka". Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(25): 29-47.
- Aksoy, S. (2013). Kültürel zeka ve çok kültürlü ortamlardaki rolü. Ege Üniversitesi SBE, Doktora Tezi.
- Ang, S., ve Van Dyne, L. E. (2008). Handbook On Cultural Intelligence: Theory, Measurement And Applications. Armonk, M.E. Sharpe, NY.
- Allaberdiyev, P. (2007). Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye yükseköğrenim görmeye gelen öğrencilerin uyum düzeylerinin incelenmesi.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arı, Ş. (2010). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ilköğretimin ikinci kademesinde öğrenim gören yabancılara Türkçe öğretimi üzerine bir değerlendirme (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Brislin, R. ve Cushner K. (1996). Intercultural Interactions: A practical Guide (2nded). ThousandOaks,;Sage, CA
- Berry, J. W. (1997). "Immigration, acculturation and adaptation". Applied Psychology: An International Review, 46:5-34.
- Black, J. (1988). "Work role transitions: A study of american expatriate managers in Japan". Journal of Business Studies, 19(3): 277-299.
- Cushner,K.(1994).Cross-cultural training for adolescents and professionals who work with you h exchange programs. Improvinginter cultural interactions: Modulesforcross cultural training programs (pp.91-108). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Çöllü, E. F. ve Öztürk Y. E. (2010). "Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba topluluklarından Türkiye'ye yüksek öğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilerin uyum ve iletişim sorunları (Konya Selçuk Üniversitesi Örneği)". Journal of Azerbaijani Studies, 12(12): 223-239
- Çoştu, Y. (2009). "Toplumsallaşma kavramı üzerine sosyolojik bir değerlendirme". Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 9(3): 117-140.

- Çankaya, İ., Öztürk, E. ve Sakar, Y. (2016). “Uluslararası öğrenci hareketliliğine ilişkin OECD ülke sıralaması ile ilkökul yöneticilerinin ülke tercihlerinin karşılaştırılması”. *Journal of Research in Education and Teaching*, 5: 33-37.
- Danış A. D. (2004). Yeni Göç Hareketleri ve Türkiye. *Birikim Dergisi*. No. 184-185, ss.216-224.
- Duban, N. & Küçükıılmaz, E. A. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi özyeterlik inançlarının artırılabilmesi için alınacak önlemlere ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 2.
- Dyne, L. V. ve Ang, S. (2005). Cultural Intelligence: An Essential Capability for Individuals in Contemporary Organizations, Global EDGE. https://globaledge.msu.edu/news AndViews/views/papers/cultural_intelligence.pdf
- Ersoy, A. ve Ehtiyar, R. (2015). “Kültürel farklılıkların yönetiminde kültürel zekânın rolü: Türk ve yabancı yöneticiler üzerine bir araştırma”. *Anatolia: Turizm ve Araştırmaları Dergisi*, 26(1): 42-60.
- Earley, P. C. ve Ang, S. (2003). Cultural Intelligence: Individual Interactions A Cross Cultures. Stanford University Press, California. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD-2013). Education Indicators Focus 2013. [Online] 08 Ağustos 2014 tarihinde <http://www.oecd.org/education/skills-beyond school/EDIF%202013>. (erişim tarihi: 04.03.2019).
- Engin, İ. (1990). “Süpürge zanaatçısı örneğinde iki kültürel süreç: kültürlenme ve kültürlenme”. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafi Fakültesi Dergisi (DTCF)*, 33 (1-2) : 165169.
- Ergün, Ö. (2012). Türkiye’de Yabancı İş görenlerin Kültürel Uyumlarının İş Başarımına Etkileri (Turizm Sektöründe Bir Uygulama), Sakarya Üniv. SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi
- Eroğlu, F. (2007). Davranış Bilimleri, Beta Yayını, İstanbul. Enterieva, M. ve Sezgin, F. (2016). “Türki Cumhuriyetlerden Türkiye’ye gelen yükseköğretim öğrencilerinin akademik ve sosyal beklentilerinin karşılanma düzeyi”. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science* , 6: 102115.
- Furnham, A. ve Bochner, S. (1982). *The Psychology Of Culture Shock*. Routledge, PA.

- Ghanbary, R. (2017). Hacettepe Üniversitesinde Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Profili, İhtiyaçları Ve Sorunları, SBE, Yüksek Lisans Tezi. Günay, B. (Ed). (2014). Türkiye’de Okuyan Uluslar arası Öğrencilerin Sorunları, İstanbul Üniv. Avrasya Enstitüsü Yayınları No: 7.
- Gül, V. ve Kolb, S. (2009). “Almanya’da yaşayan genç Türk hastalarda kültürel uyum, iki kültürlülük ve psikiyatrik bozukluklar”. Türk Psikiyatri Dergisi; 20(2):138-143.
- Harrell, T. (1994). Professional integration of Indonesian graduated degree holders from United States colleges and universities in the fields of business administration, education, and engineering (Doctoral dissertation, University of Minnesota, 1994). Dissertation Abstracts International, 55-06A, 1483.
- İlhan, M. ve Çetin, B. (2014). “Kültürel zekâ ölçeği’nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(2): 94-114.
- İşçi, E., Söylemez, Ö. ve Kaptanoğlu, A. (2013). “Örgütlerde kültürel zeka ve hastane işletmelerinde kültürel zeka düzeyinin belirlenmesine yönelik bir araştırma”. KAU İİBF Dergisi, 4(5): 1-18.
- Kaştan, Y. (2015). “Türkiye’de Göç Yaşamış Çocukların Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Problemler”, Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi. 2/4, 216-229.
- Kesten, A., Kıroğlu, K. ve Elma, C. (2010). “Language and education problems of international students in Turkey”. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. 24: 65-85.
- Kumcağız, H., Dadashzadeh R. ve Alakuş, K. (2016). “Ondokuz Mayıs Üniversitesi’ndeki yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları sorunlar”. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35(2): 37-50.
- Kulakoğlu, N. ve Topaloğlu, C. (2017). “Kültürel farklılıkların yönetimi sürecinde kültürel zekanın etkinliği”. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 28(1): 96-109.
- Kuloğlu, D. (2014). Kültürel Farklılıkların Yönetimi Sürecinde Kültürel Zeka’nın Etkinliği: A Grubu Seyahat Acentaları Yöneticileri Üzerine Bir Alan Araştırması, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Lawrence, N. (2011). The effects of cultural intelligence, self efficacy and cross cultural communication on cross cultural adaptation of international students in Taiwan, Na-

tionalTaiwan Normal University, Master Thesis of Education. Leong F. T. L. (1984). Counseling international students: Relevantresources in high interestareas. Ann Arbor, MI: University of Michigan, School of Education (ERIC Document Reproduction Service No Ed 250649).

Mercan, N. (2016). “Çok kültürlü ortamlarda kültürel ortamlarda kültürel zekanın kültürler arası duyarlılık ile ilişkisine yönelik bir araştırma”. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1): 1-13.

Moon, T. (2010). “Emotional intelligencecorrelates of the four factor model of cultural intelligence”. Journal of Managerial Psychology, 25(8): 876-898.

Musaoğlu, B. (2016). “Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin entegrasyon süreci”. Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1(1): 12-24.

Nişancı, Z. N. (2012). “Toplumsal Kültür Örgüt Kültürü İlişkisi ve Yönetim Üzerine Yansımaları”. Batman Üniversitesi Journal of Life, 1(1): 1279-1293.

Otrar, M., Ekşi, H., Dilmaç, B. M. ve Şirin, A. (2002). “Türkiye’de Öğrenim Gören Türk Ve Akraba Topluluk Öğrencilerinin Stres Kaynakları, Başaçıkma Tarzları İle Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 2: 477-499.

Ömerlioğlu, E. (2006). Kandır, A., “Göç Eden Ailelerin İlkokula Giden Çocuklarının Sosyal Uyum ve Becerilerinin İncelenmesi”

Özkan, G. ve Güvendir, A., (2015). “Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya üniversiteleri örneği”. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1): 174-190.

Özer, M. (2012). “Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler”. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi. 2(1): 10-13.

Özçetin, S. (2013). Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler, Hacettepe Üniv. Sbe, Yüksek Lisans Tez.

Özorhon, B. ve Altun, H. (2017). “Uluslararası ortak girişimlerin başarısında kültürel uyumun etkisinin incelenmesi”. İMO Teknik Dergi, 476: 7845-7864.

- Sadık, E. (2017). Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Öğrenci Hareketliliğinin Sorunları: Türkiye’deki Kosovalı Öğrenciler Örneği, Marmara Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi.
- Seçkin Ö. (2013). Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara.
- Şeker, D. (2015). “Göç ve uyum süreci: sosyal psikolojik bir değerlendirme”. İ. Sirkeci ve M. Yüceşahin (Ed.) Transnational Press, London.
- Taşkın, D. (2014). Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, c18, s1, “Uluslararası Göç Sorunu Perspektifin de Türkiye”.
- Tekin, H. (1980). Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi. Ankara: Mars Matbaası.
- Tezcan, M. (1985). Eğitim Sosyolojisi, Ankara Üniv. Eğitim Fakültesi Yayınları N. 150, Ankara.
- Topcuoğlu, R. (2012). Türkiye’ de Göçmen Çocukların Profili, Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Önerileri Hızlı Değerlendirme Araştırması. Ankara.
- Wan, T.,Chapman, D. ve Biggs, D. A. (1992). “Academicstress of international studentsattending US universities”. Researchin Higher Education, 33: 607–623.
- Ward, C. (2001). “The ABC sofacculturation”. D. Matsumoto (Ed.). The Handbook Of Culture And Psychology, Oxford University Press, NewYork, 411-445.
- Ward, C. ve Chang, W. C. (1997). “Culturefit: A newperspective on personality and sojourneradjustment”. International Journal of Intercultural Relations, 21: 525–533.
- Ward, C. ve Kennedy, A. (1993). “Copingwithcross-culturaltransition”. Journal of CrossCulturalPsychology, 32: 636–642.
- Wu. Z. X. (2012). Un Modèle Computationnel D’intelligence Culturelle Ouvert Et Extensible. Yayınlanmamış Doktora tezi, UniversitéDuQuebec À Montréal, Informatique Cognitive Ana Bilim Dalı, Canada.
- Yağcı, E., Çetin, S. ve Turhan, B. (2013). “Erasmus programı ile Türkiye’ye gelen öğrencilerin karşılaştıkları akademik güçlüklerle”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 44: 341-350.

- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2003). “İlköğretim Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar”, *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*. 3 (3): 9
- Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*, Anı Yayınları, Ankara.
- Yeşil, S. (2010). “21. Yüzyılın küresel örgütleri için kültürel zekâ”. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,19(2): 147-168.
- Yin, R. K. (1984). *Case Study Research: Design and Methods*. California: Sage Publications.

EKLER

EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Araştırma İzin Onay Yazısı

T.C. ANTALYA VALİLİĞİ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-605.01-E.24402901
Konu: Anket Uygulaması

18.12.2018

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :03/12/2018 tarih ve 39720 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftiş, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Halil İÇÖZ'ün "İlkokullarda Yabancı Öğrencilerle İlgili Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Araştırma: Antalya İl Örneği" adlı araştırmasını, İlimiz Konyaaltı İlçesinde bulunan İlkokullarda uygulama isteği ile ilgili 03/12/2018 tarih ve 39720 sayılı yazınız, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 07/12/2018 tarihinde incelenerek "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" gereğince uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün 15/12/2018 tarihli ve 24213090 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları onaylanarak ekte gönderilmiştir.

Müdürlüğümüz ve Üniversiteniz arasında yapılan "Eğitim İşbirliği Protokolü"nün 5. Maddesinin "d" bendinde yer alan "Yapılan Çalışmaların Sonuçları Taraflarca Paylaşılır" hükmü gereğince; araştırmanın bitiminde, sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında (başvuru sahibinin ekte örneği bulunan dilekçe ile) Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:

- 1- Onay ve ekleri (2 sayfa)
- 2-Dilekçe Örneği(1 sayfa)

GÜVENLİ ELEKTRONİK İMZA
SİSTEMİNDİR

18 Aralık 2018

Murat YÜKSEL

Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeler07@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet KARAKAŞ Md. Yrd.
Tel: (0 242) 238 60 00
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2228-1f57-3e23-8c37-b2f6 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-20-E.24213090
Konu : Anket Uygulaması

15.12.2018

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftiş, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Halil İÇÖZ'ün "**İlkokullarda Yabancı Öğrencilerle İlgili Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Araştırma: Antalya İl Örneği**" adlı araştırmasını, İlimiz Konyaaltı İlçesinde bulunan İlkokullarda, uygulama isteği ile ilgili 03/12/2018 tarih ve 39720 sayılı yazıları İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 07/12/2018 tarihinde incelenerek "**Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi**" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca, "**İlkokullarda Yabancı Öğrencilerle İlgili Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Bir Araştırma: Antalya İl Örneği**" isimli araştırmasını, İlimiz Konyaaltı İlçesinde bulunan İlkokullarda görev yapan Yönetici ve Öğretmenlere, bahse konu Genelge ve çalışma takvimi doğrultusunda, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapılması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 23/02/2015 tarih ve 5347 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
15.12.2018

Yüksel ARSLAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeler07@mcb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet KARAKAŞ Md. Yrd.
Tel: (0 242) 238 60 00
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.mcb.gov.tr> adresinden 1265-baca-318e-beb9-20fd kodu ile teyit edilebilir.

EK-2 Yönetici ve Öğretmen Görüşme Formu

EK-2 Yönetici ve Öğretmen

İLKOKULLARDA YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA:ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ

Bilimsel araştırma çerçevesinde başlıkta adı geçen konuya ilişkin bir çalışma yapmaktayız.Bu amaçla iki bölümden oluşan bir görüşme formu ile tecrübe ve görüşlerinizi başvurmak istiyoruz.Görüşme formunun birinci bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise konuya ilişkin sorular yer almaktadır.Vereceğiniz yanıtlar " İlkokullarda yabancı öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunlar üzerine bir araştırma:Antalya İli Örneği" hakkında bilgi edinilmesine katkıda bulunacaktır.Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Birinci Bölüm: Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz:
2. Yaşınız:
3. Öğrenim Durumunuz:
4. Göreviniz:
5. Çalıştığınız Kurum:
6. Kadem (Öğretmenlik, [darecilik, Toplam]):

İkinci Bölüm: Görüşme Soruları

Görüşme Formu (Öğretmen)

- 1.Sınıf öğretmeni olarak yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
- 2.Sınıf ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ders işleme sürecini nasıl etkilemektedir?
- 3.Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaştığınız sorunlara yönelik neler yapmaktasınız?
- 4.Okul yönetimlerinden yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaştığınız sorunların çözümüne yönelik beklentileriniz nelerdir?

Görüşme Formu (Yönetici)

- 1.Okul yönetiminin yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaştığı sorunlar nelerdir?
2. Okul ortamında yabancı uyruklu öğrenciler ile karşılaşılan sorunlar eğitim sürecini nasıl etkilemektedir?
- 3.Bürokratik işlemlerin yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlarda rolü nedir?
4. Okul yönetimlerinin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik önerileri ve üst kurumlardan beklentileri nelerdir?

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

20/06/2019

Halil İÇÖZ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Halil İÇÖZ
Doğum Yeri ve Tarihi : Serik 07/05/1985

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :19 Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesi
Sınıf Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrenimi :
Bildiği Yabancı Diller :
Bilimsel Faaliyetler :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler :
Çalıştığı Kurumlar : Batman Kozluk Oyuktaş Yeşilyurt İlkokulu
Bitlis Mutki Çığır İlkokulu
Antalya Akseki Atatürk İlkokulu
Antalya Konyaaltı Saime Salih Konca İlkokulu
Antalya Konyaaltı Gökçam İlkokulu

İletişim

E –Posta Adresi :halo0705@hotmail.com

Tarih :/...../2019

İLKOKULLARDA YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Yazar Halil İçöz

Gönderim Tarihi: 19-Tem-2019 01:19PM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1153177140

Dosya adı: TEZ_TESL_M_HAL_L_Z_19.07.2019.docx (128.21K)

Kelime sayısı: 9466

Karakter sayısı: 65543

İLKOKULLARDA YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ KARŞILAŞILAN SORUNLAR

ORIJINALLIK RAPORU

%**22**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**13**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**4**

YAYINLAR

%**19**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Akdeniz University Öğrenci Ödevi	% 5
2	Submitted to Anadolu University Öğrenci Ödevi	% 4
3	www.journalagent.com İnternet Kaynağı	% 4
4	library.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 2
5	www.cs.utexas.edu İnternet Kaynağı	% 1
6	dergipark.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
7	paperity.org İnternet Kaynağı	% 1
8	Submitted to Omer Halisdemir University Öğrenci Ödevi	<% 1